

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİ VE ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM, SERBEST ZAMAN
İLGİLENİM VE REKREASYON FAALİYETLERİNE YÖNELİK FAYDA
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(BARTIN İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Gökhan KOCAER

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2018

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİ VE ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM, SERBEST ZAMAN
İLGİLENİM VE REKREASYON FAALİYETLERİNE YÖNELİK FAYDA
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(BARTIN İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2008

HAZIRLAYAN
Gökhan KOCAER

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2018

KABUL VE ONAY

Gökhan KOCAER tarafından hazırlanan "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgiilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği)" başlıklı bu çalışma 16/01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Mehmet E. ÇELİK

Üye : Dr. Çiğdem Üçer Selçuk E. ANILATES

Üye : Dr. Çiğdem Üçer Selçuk E. ANILATES

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun ..... tarih ve .....sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCI
(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK'ün danışmanlığında hazırlanmış olduğum "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği)" adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğuma, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

16/01/2019

Gökhan KOCAER

ÖN SÖZ

Tez çalışmamın başlangıcından sonuna kadar yanımda olan, konu seçiminde istek ve ilgilerimi önemseyen, her türlü bilgi ve kaynak araştırmasında tecrübelerini ve bilgilerini benden esirgemeyen çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sürekli yanımda olan tez danışmanım değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK'e, yüksek lisans eğitimime başlamamda bana rehberlik eden bilgilerini ve düşüncelerini esirgemeyen her zaman yanımda olan kıymetli hocam Doç. Dr. Taner BOZKUŞ'a, tez savunmamda yer alan, değerli jüri başkanım Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ'ye ve tez savunma jüri üyem Dr. Öğr. Üyesi Süleyman GÖNÜLATEŞ'e, teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatımda her daim yanımda olan, bana güvenen, desteklerini esirgemeyen, karşılaştığım her zorlukta beni destekleyip ayakta durmamı sağlayan, değerli babam Yıldırım KOCAER'e, annem Hatice KOCAER'e ve abim Celal KOCAER'e şükranlarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Gökhan KOCAER

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği)

Gökhan KOCAER

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2018, Sayfa: V - 83

Bu çalışmanın yapılmasının amacı, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evreni Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmanın tarama evreni ise 2017-2018 döneminde Bartın il ve ilçe müdürlükleri ve köy okullarında görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünün 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Araştırmanın tarama evreninde 97 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ve 249 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adayları bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini de Bartın ilindeki MEB'e bağlı devlet okullarında görevli 19 kadın, 65 erkekten oluşan toplam 84 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninden oluşurken, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 90 kadın, 150 erkekten oluşan toplam 240 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayından oluşmaktadır. Toplanan verilerin analizlerinin hesaplanması aşamasında SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Üstüner (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği", Akgül, Karaküçük ve Ertüzün'ün (2018) tarafından geçerlik güvenilirlik çalışması yaparak Türkçe'ye uyarladıkları "Rekreasyon Fayda Ölçeği- RFÖ", Kyle ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Gürbüz ve diğerleri (2015) tarafından yapılan "Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği-SZİÖ" kullanılmıştır. Verilerin analizinde katılımcıların demografik özelliklerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu, serbest zaman ilgilenimi ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerini karşılaştırmak için t- Testi ve ANOVA, gruplar arasındaki farklılığı belirlemek için ise

TUKEY testi kullanılmıştır. Katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu, serbest zaman ilgilenimi ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartmak amacıyla Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Normal dağılım sergilemeyen veriler için ise Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre; t- Testi sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında; beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Yapılan ANOVA sonuçlarına göre yaş ile “serbest zaman ilgilenim” ve “öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları” arasında; yapılan spor branşına göre “rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri” arasında; spor yılına göre “öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları” arasında; sınıf seviyeleri ile “rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerini” arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). ÖMYTÖ, RFÖ ve SZİÖ puanları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan Pearson Korelasyon testine göre Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının SZİÖ ile RFÖ arasında orta düzeyde pozitif yönde, SZİÖ ile ÖMYTÖ arasında zayıf düzeyde negatif yönde, RFÖ ile ÖMYTÖ arasında zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının serbest zaman ilgilenimleri arttıkça rekreasyonun faydalarında da paralel olarak artış olacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arttıkça serbest zaman ilgilenimi azalacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arttıkça rekreasyonun faydaları azalacaktır. Yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre görev yapılan ilçe ile “rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri” arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Sonuç olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyi öğretmen adaylarında; serbest zaman ilgilenim düzeyi ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyi ise öğretmenlerde daha yüksek çıkmıştır. Öğretmen adaylarının üniversitede öğrenim görüyor olmaları ve öğretmenliğin getirdiği sorumluluğa ve öğretmenlik statüsüne erişmiş olmamalarından dolayı öğretmenliğin olumlu ve olumsuz taraflarını göremiyor olabilirler. Bu nedenle bu sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Öğretmenlerin bütün olumsuzluklara rağmen mesleğini sevmesi, mesleği gereği spor alanında çeşitli organizasyonlarda bulunmaları bu sonucun çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Katılımcıların SZİÖ ve ÖMYTÖ arasında yaş durumlarına göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Yaşın artması ile fiziksel, ruhsal ve psikomotor özelliklerde değişiklikler ortaya çıkmaktadır. İnsanlar yaşlanmayla birlikte fiziksel, ruhsal ve psikomotor açıdan çeşitli hastalıklara yakalanabilmektedir. Yaşlanan insanlar artık öğretmenliği birinci plandan çıkarıp daha çok kendine zaman ayırmak istemekte ve serbest zamana daha çok ilgi gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum yaş ilerledikçe azalırken serbest zaman ilgilenim düzeyinin artmakta olduğunu söyleyebiliriz. Katılımcıların RFÖ arasında spor branşı durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bireysel sporla uğraşan bireyler tek başlarına antrenman yapabilmekte ve bu nedenle de normalden daha fazla çaba gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak da birlik beraberlik ruhi daha düşük olmaktadır. Ayrıca bireysel sporla uğraşanlar daha fazla zaman harcadığından dolayı rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin bireysel sporla uğraşanlarda daha düşük çıktığını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adayları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim, rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda

ABSTRACT

Master Thesis

The Investigation of the Relationship between Physical Education and Sports Teachers 'and Candidates' Attitudes Towards Teaching Profession, Free Time Interests and Benefit Levels for Recreation Activities (Bartın Province Case)

Gökhan KOCAER

Bartın University

Graduate School of Educational Sciences

Department of Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Assistant Prof. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2018, Page: VII - 83

The purpose of this study is to investigate the relationship between physical education and sports teachers and candidates' attitudes towards teaching profession, free time interests and benefit levels for recreation activities in Bartın province. The sample of the research is the Physical Education and Sports teachers and pre-service teachers studying at the department of Physical Education and Sports Teaching. The survey sample of the study is the physical Education and Sports teachers who work at provincial and district directorates and village schools during 2017-2018 semester in Bartın and the 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students at the department of Physical Education and Sports Teaching, Physical Education and Sports School at Bartın University. 97 Physical Education and Sports teachers and 249 Physical Education and Sports preservice teachers are included in the study. The sample of the study consists of 84 physical education and sports teachers including 19 women and 65 men working in public schools affiliated to the Ministry of Education in Bartın province and 240 preservice teachers including 90 women and 150 men studying at the department of Physical Education and Sports Teaching. SPSS 17.0 package program was used in the analyzing the collected data.

In the study, 'Personal Information Form' developed by the researcher, 'Attitude Scale towards Teaching Profession' developed by Üstüner (2006), 'Recreational Benefit Scale' adapted into Turkish doing validity and realibility test by Akgül, Karaküçük and Ertüzün's (2018) and 'Free Time Care Scale' developed by Kyle et. al (2007) and adapted into Turkish by Gürbüz et. al (2015) were used as data collection instruments. In the analysis of the data, according to the demographic characteristics of the participants, t-Test and ANOVA were used to compare the levels of attitudes towards teaching profession, free time interest and the benefit levels for recreational activities and TUKEY test was used to determine the differences between the groups. Pearson Correlation analysis was applied in order to reveal the relationship between the attitudes of the participants towards the teaching profession, free time interests and the benefit levels for recreational activities. Mann Whitney U test and Kruskal-Wallis tests were used for data not showing normal distribution.

According to the results of t-Test, there was a significant difference between the levels of free time interest of physical education and sports teachers and candidates and the attitudes of physical education and sports teachers and candidates towards the teaching profession ($p < 0.05$). According to ANOVA results, a significant difference was found between age and free time interest and attitudes towards teaching profession; between benefit levels for recreation activities according to the sports branch; between attitudes towards teaching profession according to the year of sports; between the grade levels and the benefit levels for recreational activities ($p < 0.05$). According to the Pearson Correlation Test conducted to evaluate the relationship between ASTTP, RBS and FTCS scores, there was significant and positive relationship between FTCS and RBS at a medium level, weak and negative effect between FTCS and ASTTP; and weak and negative effect between RB and ASTTP of the physical education and sports teachers and candidates. As the free time interests of physical education and sports teachers and candidates increase, the benefits of recreation will increase in parallel. As the attitudes of the physical education and sports teachers and candidates towards the teaching profession increase, free time interests will decrease. As the attitudes of physical education and sports teachers and candidates towards the teaching profession increase, the benefits of recreation will decrease. According to the Mann-Whitney U test results, a significant difference was found between the district served and the benefit levels of recreational activities.

Key Words: Physical education and sports teacher and candidates, Attitude towards teaching profession, Free time care, Benefit for recreation activities

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BEYANNAME.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLolar LİSTESİ	XII
EKLER LİSTESİ.....	XIV
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1.Problem.....	3
1.2. Araştırmanın amacı.....	5
1.3. Araştırmanın önemi	5
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar.....	6
1.7. Kısaltmalar.....	7
BÖLÜM II: LİTERATÜR.....	8
2.1. Beden Eğitimi	8
2.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	8
2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Karşılaştırılması	9
2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları.....	10
2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	11
2.1.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Özellikleri	11
2.1.5.1. Fiziksel Özellikler	12
2.1.5.2. Ruhsal Özellikler	12
2.1.5.3. Zihinsel Özellikler	12
2.1.5.4. Sosyal Özellikler	13

2.2. Zaman	13
2.2.1. Serbest Zaman	14
2.2.2. Zaman Çeşitleri	14
2.2.3. Zamanın Kullanımı	15
2.2.4. Zamanı Etkili Kullanabilme Teknikleri	15
2.2.5. Zamanın Verimli Kullanımını Engelleyen Faktörler	16
2.3. Rekreasyon.....	17
2.3.1. Rekreasyonun Özellikleri.....	18
2.3.2. Rekreasyona İhtiyaç Duyulmasının Nedenleri.....	19
2.3.3. Rekreasyonel Etkinliklere Katılımın Önündeki Engeller.....	22
2.3.4. Rekreasyon ve Beden Eğitimi	23
2.3.5. Rekreasyon ve Spor.....	24
2.4. Tutum.....	25
2.4.1. Tutumun Özellikleri	25
2.4.2. Tutumların Bileşenleri.....	26
2.4.3. Tutumların İşlevleri.....	27
2.4.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	28
2.5. İlgilenim.....	29
2.5.1. İlgilenim Düzeyi.....	29
2.5.2. Serbest Zaman İlgilenim	30
BÖLÜM III: YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Konusu.....	32
3.2. Araştırmanın Hipotezleri	32
3.3. Araştırmanın Modeli.....	32
3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	33
3.5. Veri Toplama Araçları	33
3.5.1. Kişisel Bilgi Formu	34
3.5.2. Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği (SZİÖ)	34
3.5.3. Rekreasyon Fayda Ölçeği (RFÖ).....	34
3.5.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)	35
3.6. Verilerin Analizi	35

3.7. Güvenirlik	36
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	38
4.1. Demografik Özelliklere Ait Bulgular	38
4.2. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular	41
BÖLÜM V: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	57
5.1. Tartışma	57
5.2. Sonuçlar	69
5.3. Öneriler	70
KAYNAKLAR.....	71
EKLER	78
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
3.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, Rekreasyon Fayda Ölçeği ve Serbest Zaman İlgilenim Ölçeğinin Alpha Güvenirlilik Katsayıları	36
4.1. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Yer, Görev Unvanı, Mesleki Kıdemi, Medeni Durum ve Formasyon Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları	37
4.2. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları	39
4.3. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Yaş Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları	39
4.4. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Spor Yıllarının Frekans ve Yüzde Dağılımları	40
4.5. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Aktif Spor Branşlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları	40
4.6. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Günlük Serbest Sürelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları	41
4.7. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Haftalık Çalışma Zamanlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları	41
4.8. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları	42
4.9. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Serbest Zaman İlgilenim Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları	42
4.10. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Rekreasyon Faaliyetlerinin Fayda Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları	43
4.11. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Faydaları Arasındaki İlişki	43
4.12. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Cinsiyete Göre T- Testi Sonuçları	44
4.13. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Yaşa Göre ANOVA Sonuçları	45
4.14. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik	46

Fayda Düzeylerinin Yapılan Spor Branşına Göre ANOVA Sonuçları	
4.15. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Spor Yılına Göre ANOVA Sonuçları	47
4.16. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Günlük Serbest Zaman Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları	48
4.17. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Haftalık Çalışma Saatlerine Göre ANOVA Sonuçları	49
4.18. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Sınıf Seviyelerine Göre ANOVA Sonuçları	50
4.19. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Görev Yapılan Yere Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	51
4.20. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Görev Unvanına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	52
4.21. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Medeni Duruma Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	53
4.22. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Pedagojik Formasyon Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları	54
4.23. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Mesleki Kıdem Yılına Göre Kruskal-Wallis Test Sonuçları	55

EKLER LİSTESİ

EK No		Sayfa No
1.	Kişisel Bilgi Formu	78
2.	Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği	79
3.	Rekreasyon Fayda Ölçeği	80
4.	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	81
5.	ÖZGEÇMİŞ	83

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlar yaratılışları gereği sürekli hareket halindedirler. Yaşamı boyunca hiçbir şekilde hareket etmeyen bir insandan söz etmek mümkün değildir. Öyleyse yaşamımız boyunca bütün insanlar isteyerek veya istemeyerek hareket ederler. Bu nedenle insanların olduğu her yerde hareketten bahsedebiliyorsak, hareketin olduğu yerde de beden eğitimi ve spordan bahsetmek mümkündür. İnsanlar, yaptıkları hareketleri kimi zaman bir nedeni olmaksızın yaparken kimi zaman da bunu beden eğitimi ve spor için yapabilmektedir. İnsanlar, beden eğitimi ve sporu formda kalmak ya da formunu korumak, daha sağlıklı bir vücuda sahip olmak, çevrelerinde fark edilen biri olabilmek veya kendileri zihinsel olarak rahatlatmak amacıyla beden eğitimi ve spor yapmaktadırlar.

Her insanın bildiği gibi hareket canlılık işaretidir. Tarihin ilk dönemlerinde güdülerle meydana gelen ve hayatta kalma çabalarıyla ortaya çıkan “doğal hareket” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hareketler doğal koşullara uyum için koşullara göre şekillenmiş ve değişmiştir. İnsanların; düzlük, dağlık, ormanlık araziler, nehirler, kar koşulları, yabani hayvanların durumu gibi ortamlarda yaşamaları, doğal olarak da hareketlerini bu ortamlara uydurmaya çalışmalarını zorunlu kılmıştır (Harmandar, 2004).

Bu şekilde insanların doğayla iç içe yaşamı ve vahşi doğada insanların hayatta kalabilmek adına yaptıkları birçok hareket beden eğitiminin temellerini oluşturmuştur. İnsanların, hareketlerini yaşadığı ortama uydurması beden eğitiminin temellerini atmasıyla birlikte spor kavramını da ortaya çıkarmıştır. Süregelen zaman içinde sporun ortaya çıkması ve gelişimi, insanın dünya da hayatını sürdürme arzusuyla başlar ve ilerleyen zaman içinde gelişimini devam ettirir. İnsanların hayatlarını devam ettirme arzusuyla ortaya çıkan spor, geçmişten günümüze kadar gelen zaman içinde farklılaşarak belirli kuralların da ortaya çıkmasıyla, sporun şimdiki halinin temelleri atılmıştır (Mirzeoğlu, 2003).

Geçmişten günümüze baktığımızda ilk ortaya çıkan insanların doğayla mücadele ederek hayatta kalmak için yaptıkları hareketler, günümüzde dünyanın büyük bir çoğunluğunun merakla ve heyecanla takip ettiği veya kendisinin de içinde yer aldığı beden eğitimi ve sporun yapıtaşlarını oluşturmuştur. İkkelliğin içinden çıkıp gelen, her geçen gün kendini geliştiren ve günümüzde modern bir hale gelmiş olan beden eğitimi ve spor insanların vazgeçilmezlerinden biri olmuştur. İlkel dönemlerde beden eğitimi ve spor basit

araçlarla yapılmış olup şuan uygulanan kurallardan farklı şekilde ilerlemiştir. Örneğin ilkel dönemlerde top yerine birbirine bağlanmış bez parçalarını yuvarlak şekle getirip kullanılırken, günümüzde ise son derece sağlam ve kaliteli malzemelerden yapılmış toplar kullanılmaktadır. Beden eğitimi ve sporun bu denli gelişmesiyle spor salonları, okullar, özel kurslar, kulüpler açılmış ve insanların hizmetine sunulmuştur. Tabi bu kadar gelişimin içinde beden eğitimi ve sporun nesilden nesile aktarılmasında öğretmenlerin rolü çok büyüktür. Öğretmen, geçmiş ile gelecek arasında köprü görevi görmekle birlikte bu köprüden en doğru en tarafsız bilgilerin aktarılmasını sağlar. Bu nedenle öğretmen nesiller arasındaki bağın en önemli ögesidir. 19 Ekim 1925'te Atatürk'ün "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir." sözüyle öğretmenliğin önemine vurgu yapmıştır. Öğretmen, öğretimde hareketin başlangıcı olmakla birlikte öğretimi bir düzen içinde devam ettirmesinden dolayı öğretimin vazgeçilmezlerinden olup önemli bir yere sahiptir (Akt. Karacaoğlu, 2008).

Beden eğitimi ve spor, günümüzde dahi gelişimini ve ilerleyişini devam ettirmektedir. Bu nedenle de öğretmenin, başarılı ve verimli olabilmesi, hitap ettiği kesim içinde yeterli olabilmesi için sürekli kendini geliştirmesi ve değişimlerde haberdar olması gerekmektedir. Kendini geliştiremeyen öğretmen kendisine veya çevresindekilere katkıda bulunamaz. Öğretmenin, kendi alanında gelişim gösterebilmesi ve değişimleri takip edebilmesi için öncelikle öğretmenin mesleğine yönelik tutumu önemlidir. Mesleğini seven bir öğretmen, daha araştırmacı olabilmekte ve alanına katkı sağlamak istemektedir. Yaptığı işten mutluluk duyan öğretmen her gün işini daha iyi yapmak için uğraşır. Oysa mesleğini sevmeyen işine saygı duymayan öğretmen, sadece günü geçirmeye yönelik hareket eder. Mesleğine yönelik tutumu olumlu olan öğretmen mesleğinde başarılı olurken, mesleğine yönelik tutumu olumsuz olan öğretmen başarısız olmaktadır.

Tutumlar; nesne, insan veya olaylara yönelik olumlu veya olumsuz değerlendirme ifadeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tutumlar, insanın herhangi bir durum olay veya nesneye karşı ne hissettiğiyle ilgili ifadelerde bulunur (Akt: Üstüner, 2006). Kağıtçıbaşı'na (1999) göre insanların bir nesne veya olayla ilgili olarak kişinin hislerini, düşüncelerini ve hareketlerini belirli bir düzen içine sokan ifadeye tutum denilmektedir. Bu iki tanımdan da anlaşılacağı üzere tutumlar, insanların yaptıkları meslek, etkinlik, serbest zaman aktivitelerine dair olumlu veya olumsuz düşüncelerinin yansıtılmasıdır. Tutumlar

incelenirken bireylerin serbest zaman ilgilenimleri de mesleğini başarılı şekilde yapabilmelerinde olumlu ya da olumsuz sonuçlar doğurabilir. Serbest zaman aktiviteleri insanların hayatında önemli bir yere sahiptir ve insanlara katkısı fazladır. Bu yüzden bireyler serbest zaman aktivitelerine yönelmektedir.

İnsanlar üzerinde oluşan olumlu etkilerin serbest zaman aktivitelerinin önemi fazladır. İnsanların çevreyle ilişkilerinde olumlu gelişmelerin sağlanması veya insanın hem psikolojik hem de fiziksel açıdan daha sağlıklı olmasında serbest zaman aktivitelerinin etkisinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür (Akt. Eskiler ve Karakaş, 2017). İnsanlar bu nedenle beden eğitimi ve spora daha çok yönelmekte ve kendilerini daha iyi hissedebilmektedir. Bunların yanında rekreatif faaliyetlerle de bunları tamamlayarak daha kaliteli bir yaşamın kapısını açmaktadırlar. Rekreatif faaliyetlerle insanlar günün stresini atabilmekte ve sıkıcı geçen bir iş temposundan sonra rahatlayabilmektedir. Özellikle de günümüzde artan iş yoğunluğu ve kalabalık şehir hayatının zorluklarından dolayı insanlar kendilerini rekreatif faaliyetlere yöneltmektedir. Kimi insanlar tiyatroya giderken kimileri kitap okumayı veya beden eğitimi ve sporla ilgilenmeyi tercih edebilmektedir.

Rekreasyon, kişilerin özgür bir şekilde seçtiği ve bütün zorunlu ihtiyaçları için harcadığı zamandan arta kalan boş vakitlerini değerlendirebildikleri etkinliklerdir (Serarslan ve Bakır, 1988). Rekreasyon faaliyetlerinde katılan kişilerde çoğu zaman bütün sıkıntılarından uzaklaşarak rahatlamış, enerjisini ve motivasyonunu artırmış, sanki yeniden doğarak yenilenmiş oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, 2004). Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere, rekreasyon aktivitelerine katılanların mutluluk düzeylerinde artış, yaratıcılıklarında gelişme, ruhsal açıdan olumlu bir denge sağlanması, pozitif karakterin ortaya çıkması, rekabet etme isteğinde artış, özgürlük hissinin oluşması, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olma ve evreni daha farklı açılardan görebilme yeteneğinin oluşturulması gerektiğini ortaya koyar (Hacıoğlu ve diğerleri, 2003).

1.1. Problem

Çalışmanın konusu, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmen ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırmanın Alt Problemleri

Bu konu çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerine yönelik;
  - ✓ Cinsiyet
  - ✓ Yaş
  - ✓ Spor branşı
  - ✓ Spor yılı
  - ✓ Günlük serbest zaman süresi
  - ✓ Haftalık çalışma saati durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 5- Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri sınıf seviyelerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 6- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri;
  - ✓ Görev yapılan yer
  - ✓ Görev unvanı
  - ✓ Mesleki kıdem
  - ✓ Medeni durum
  - ✓ Pedagojik formasyon durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.3. Araştırmanın önemi

Yapılan bu araştırma ile Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmen ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, medeni durum ve aktif olarak yapılan spor branşı gibi faktörlerin hangi yönde etkisi olduğunun araştırılması açısından önemlidir. Yapılan bu araştırma ile gelecekte yapılacak olan araştırmalara kaynak oluşturulup bilimsel bir nitelik taşıması düşünülmektedir. Aynı zamanda ortaya çıkacak sonuçlar ile beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının tutum, ilgilenim ve rekreasyon alanında önemli bir boşluğu doldurulacağına inanılmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Yapılan bu araştırmanın planlı bir şekilde yapılmasında, uygulanmasında ve ortaya çıkan bulguların yorumlarının yapılmasında aşağıda verilen sayıtlardan yola çıkılarak hareket edilmiştir:

- 1- Araştırmada kullanılan, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği, serbest zaman ilgilenim ölçeği ve rekreasyon fayda ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu kabul edilir.
- 2- Beden eğitimi ve spor öğretmen ve adaylarının ölçek formlarını doğru, samimi ve içtenlikle cevapladıkları kabul edilmiştir.
- 3- Kullanılan kaynaklardan alınan bilgilerin objektifliği yansıttığı varsayılmıştır.
- 4- Araştırmada kullanılan ölçeklerin öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerini belirleyebilecek nitelikte olduğu kabul edilir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmacının bu araştırmada öngördüğü başlıca sınırlılıklar aşağıda belirtilmiştir:

1-Araştırma bulgularının kaynağı, 2017-2018 dönemi Bartın ilindeki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve adayları ile sınırlandırılmıştır.

2-Araştırmada, konu ile ilgili elde edilen kaynaklardan sağlanan bilgiler ile sınırlı kalmıştır.

3-Araştırma, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

4-Araştırmada toplanan verilerin geçerliliği, ölçeğin uygulandığı zaman ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Beden eğitimi: Milli Eğitimin temel ilkelerine yaraşır bir şekilde insanların bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimini oluşturmaktır. İnsanın, toplumsal yaşam kuralları çerçevesinde yaşaması, çevresiyle olan bağın oluşturulmasında iyi örneğini gösterebilmesi, yardımcı olmayı seven, insanların haklarına karşı saygılı, dürüst davranışları, zeki, ruhsal ve bedensel yapısı itibariyle sağlıklı olmasıyla ilişkilidir. Beden eğitimi, insanların sosyalleşmesi ve kişisel benliğini bulup hedefe doğru ilerlemesinde önemli bir rol oynar (Aracı, 2006).

Spor: Kişi veya toplulukların; eğlence, sağlık ya da gösteri amacı güderek yaptıkları, bedensel ya da zihinsel faaliyet gerektiren, belirli kurallar dahilinde uygulanan organize edilmiş oyundur (Güneş, 2013).

Öğretmen: Öğrencilerine bilgi ve beceri aktaran, onlara rehberlik eden profesyonel sosyalleştiricilerdir (Yetim, 2015).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni: Lisans eğitimini beden eğitimi alanında tamamlayan bir öğretmendir (Baykoçak, 2002).

Tutum: Kişinin yaşantılarıyla elde ettiği deneyimler neticesinde ortaya çıkan, ilgilendiği tüm nesne ve olaylara yönelik olarak kişilerin davranışlarına yön veren ya da

durgun olmayan bir etkileme yeteneğine sahip olan duyuşsal ve bilişsel olarak hazırlık durumudur (Tavşancıl, 2002).

İlgilenim: Ruhsal açıdan bir durum değişkeni olarak kişilerin uyarımlar karşısında güdülenme durumu ile ilgili bir kavramdır (Mitchell, 1979).

Rekreasyon: Bireylerin, serbest zamanını değerlendirmek amacıyla gönüllü bir şekilde katıldıkları, doyum sağlayıcı faaliyetlerdir (Hazar, 2003).

1.7. Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Akt: Aktaran

Vd: Ve Diğerleri

CFA: Doğrulamalı Faktör Analizi

TDK: Türk Dil Kurumu

Edt: Editör

ÖMYTÖ: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

SZİÖ: Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği

RFÖ: Rekreasyon Fayda Ölçeği

SPSS: Statistical Package For Social Sciences

KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı

BÖLÜM II

LİTERATÜR

2.1. Beden Eğitimi

İnsanoğlu anne karnından ölümüne kadar sürekli olarak hareket halindedir. Bu nedenle de hayatı hareketlilik açısından bir düzen içine oturtulmuştur. İnsanlar anne karnından ölümüne kadar ilerleyen zaman içinde farklılaşmalar yaşamalarına paralel olarak insan hareketleri de farklılaşmaya uğramış ve bu değişiklikler içinde çeşitli bedensel bozukluklar ortaya çıkmıştır. Bu nedenle de insanlar yaratılışları gereği normal hareketlere alışkın oldukları için bu gibi bozulmalarda normalde yapabildikleri fonksiyonları yapamaz hale gelmişlerdir. Bu bozulmaların kaynağına bakıldığında ise sorunun insanların hareketsizliğinin neden olduğu görülmektedir. Hareketsizliğin neden olduğu bedensel bozuklukları tedavi etmek için beden eğitimi ve spor önemli bir rol almıştır. Böylece beden eğitimi, insanların ilerleyen ve gelişen zaman içinde oluşan bu bozuklukları gidermek için önceki güçsüz durumunu ortadan kaldırıp düzeltici, bulunduğu güçlü durumunu koruyucu, yetersizliğini iyileştirici faaliyetler olarak karşımıza çıkmıştır (Harmandar, 2004).

Beden eğitimi ilkel zamanlardan günümüze kadar farklı değişikliklere uğramıştır. Bununla birlikte insanların beden eğitimine bakışı ve beden eğitimine yönelik amaçları da farklılaşmıştır. Bütün bu değişikliklerle birlikte de birçok insan beden eğitimini farklı cümlelerle tanımlamaya çalışmıştır. “Etkinlik” anlamına gelen beden eğitimi, insan bedeninin yapısını ve işleyişini geliştirebilmeyi amaçlayan, eklem ve kas kontrolünün didaktik bir şekilde geliştirilmesinde yardımcı olmaya çalışan, okul ve iş çağlarında rekreatif etkinlikler sırasında harcanan bedensel gücün en uygun biçimde kullanılarak organların kontrol altında olmasını ve dengeli olarak hareket edebilmesini öğreten bir aktivite yöntemidir (Aracı ve Aracı, 2014). Beden eğitimi, bireylerin bedensel çalışmalar yapmasıyla bedensel, zihinsel ve sosyal beceri kazandığı bir kademedir. Beden eğitimi, insanların zorunluluktan yaptığı veya baskı altında olduğu bir uğraştan ziyade insanların kendini iyi hissetmesini sağlayan, çevreleriyle sosyal ilişkiler kurmalarında yardımcı olan bir etkinliktir. Bireylerin boş zamanlarında yaptığı yürüyüş, koşu, ağırlık çalışmaları, yüzme gibi aktiviteler beden eğitimine örnek olarak gösterilebilir (Yamaner, 2014).

2.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Geçmişten günümüze kadar gelen beden eğitimi ve spor çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bütün bunların yanında değişmekle kalmamış her geçen gün önemi daha da

artar hale gelmiştir. İnsanların mağaralarda yaşadığı dönemlerde beden eğitimi ve spor, kötü hayat şartlarında insanların yaşamını devam ettirebilmek adına zorunlu yaptığı doğal hareketler olarak karşımıza çıkarken, günümüzde insanların ferdi veya grupla yaptığı eğlendirici, sosyalleştirici, sağlık için yapılan etkinlikler halini almıştır. Günümüzde insanlar, beden eğitimi ve spora aktif olarak katılmaktadır. Buna örnek olarak sabah erken saatlerde kalkıp koşu yapan, yüzmeye giden veya spor salonlarında zamanlarını geçiren insanları gösterebiliriz (Aracı, 2006).

Beden eğitimi ve spor, sağlıklı bireylerin oluşmasında, kişiliklerin oluşumunda, moral ve motivasyonun artırılmasında milli açıdan güçlü kuvvetli, ortak hislere sahip insanlar ile dolaysız olarak ilgili iz bırakan bir eğitim etkinliğidir. Beden eğitimi ve spor, bireylerin zihnen ve fikren gelişimiyle beraber fiziksel gelişimlerin uyum içinde olması, toplum içinde yaşamlarını sürdüren bireylerin sağlıklı, dengeli, verimli ve daha mutlu olabilmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bunu takiben toplumların beden eğitimi ve spor etkinlikleri içinde olmaları ve bunun neticesinde de kazanacakları başarılarıyla kendi vatanlarının ve milletinin tanıtımını ve propagandalarını yapmaları açısından önemli role sahiptir (İnal, 2015).

Beden eğitimi ve spor, eğitimin bütünlüğü içerisinde insan ve toplum tarafından araç olabilirken, amaç da olabilir. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor fiziksel ve ruhsal açıdan sağlığımızı direk olarak etkiler. Bilişsel açıdan daha dinç, düzenli ve şuurlu olmamızda önem arz eder. Fiziksel açıdan gücümüzün, kuvvetimizin ve dayanıklılığımızın artmasına, daha yüksek iş verimi, becerikli, yaratıcı ve üretici olmamıza yardımcı olur. Millet olarak kural ve yaşlara saygı gösteren ve bunlara uyan, aynı görüşleri paylaşan veya paylaşmayan kişilere saygılı olan, güzel şeyleri doğruyu tebrik eden, başarı için çeşitli yollar arayan, başarısız olduğunda eksiklerini bilen, bilinci yerinde bir millet oluşturur (Harmandar, 2004).

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Karşılaştırılması

İnsanlar arasında beden eğitimi ve spor aynı anlamlarda kullanılsa da aslında her iki kavramda farklı anlamlardadır ve farklı alanlara hitap etmektedir ancak bazı kısımlarda ise benzerlikleri bulunmaktadır.

İnal (2015) beden eğitimi ve sporun karşılaştırılması şu şekildedir:

Spor:

- İçinde yarışma amacı vardır,
- Çeşitli yerlerde ve zamanlarda reklam aracı olarak kullanılabilir,
- Gerekli koşullar sağlandığında meslek olarak yapılabilir,
- Ülke üretimine katkı sağlar,
- Müsabaka zamanlarında veya antrenmanların yapıldığı zamanlarda toplumlar arası ilişkilerin artmasına katkı sağlar,
- Siyaset aracı şeklinde kullanılabilir,
- Kişiler tarafından ustalık gerektiren bir uğraşı şeklinde yapılabilir,
- Kişilerin birbirleriyle olan bağlarının güçlenmesine katkı sağlar,
- Hem eğitim hem de eğlence aracıdır,
- Boş zamanda yapılabilen bir faaliyettir.

Beden Eğitimi:

- İçinde yarışma amacı yoktur,
- Çeşitli yerlerde veya zamanlarda reklam aracı olarak kullanılamaz,
- Herhangi bir şekilde meslek olarak yapılamaz,
- Ülke üretimine katkı sağlamaz,
- Toplumlar arası ilişkilerin artmasına katkı sağlamaz,
- Siyaset aracı şeklinde kullanılamaz,
- Kişiler tarafından ustalık gerektiren bir uğraşı şeklinde yapılamaz,
- Kişilerin birbirleriyle olan bağlarının güçlenmesine katkı sağlar,
- Hem eğitim hem de eğlence aracıdır,
- Boş zamanda yapılan bir faaliyettir.

2.1.3.Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

Bu programın amacı; öğrenci gruplarının yaşam süreleri içinde kullanacakları hareket ve sağlıklı yaşam, kavram ve stratejileriyle beraber kendini idare etme, sosyal ve düşünme becerilerini de geliştirip daha sonraki öğrenim seviyesine hazır olmalarıdır. Bu amaca göre, Beden Eğitimi ve Spor dersini alanların aşağıdaki belirtilen program çıktıklarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Çoğu fiziksel aktivitelere ve spora ait motor becerilerde gelişme sağlar.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, farklı fiziksel aktivitelere ve sporlarda kullanır.
3. Hareket yöntem ve taktiklerini, farklı fiziksel aktivitelere ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı yaşamakla alakalı fiziksel aktivite ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olabilmek, sağlığını geliştirebilmek amacıyla fiziksel aktivitelere ve sporlara düzenli olarak katılır.
6. Beden eğitimi ve spora dair kültürel aktarım ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor vasıtasıyla kişisel idare becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor vasıtasıyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir (MEB, 2018).

2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, öğrenciler tarafından sevilen kişilerdir. Öğrenciler beden eğitimi ve spora duyduğu heyecanı öğretmenine de yansıtmaktadır. Bu nedenle öğrenciler beden eğitimi ve spor dersinde daha çok hareketlidirler. Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmenine daha çok sorumluluk düşmektedir. Öğretmen hem teorik bilgiler aktarırken hem de uygulamalı olarak da öğreteceklerini aktarmalıdır (Aracı, 2006).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni, öğrencilerin gelişimlerini sağlayabilmek açısından öğrencileri komuta etmemekte, emir vermemekle birlikte öğrencilerine rehberlik etmekte, öğrencinin bedenini tanımasını ve sosyalleşebilmesi için çalışmaktadır. Öğretmen, direk bilgiyi aktaran beceriyi sunan konumunda olmayıp, sorunlarla baş etmede öncülük eden, tutarlı bir disiplin sağlayan, modern dünyadaki gelişmeleri takip edip öğrencileriyle paylaşabilen, branşına hakim olan, öğretmeni değil, öğreneni önde tutan kişidir (Akt: Demirhan ve diğerleri, 2002).

2.1.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninın Özellikleri

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri okullara eşofman ve spor ayakkabısı ile gelebilen kişilerdir. Bu nedenle okullarda dikkat çekerler ve bu öğrencilerin dikkatini

eken bir durumdur. İŖte bu nedenden dolayı ğretmen bütün özellikleri ile öğrencilerine örnek olabilmelidir. Öğretmen, ğrencilerinde ne kadar çok olumlu izlenim bırakırsa o kadar çok olumlu geri bildirim alabilir. Öğretmen, ğrencilere olumlu bir Ŗekilde rnek olabilirse ve öğrencilerine fazla bilgiler verebilirse kaliteli ve baŖarılı bir sonuç her daim ortaya çıkacaktır. Beden eğitimi ve spor ğretmenlerinin özellikleri dört baŖlık altında ele alınmıŖtır (Aracı ve Aracı, 2014).

2.1.5.1. Fiziksel zellikler

Öğretmen, sürekli öğrencilerle i ie olmasından dolayı, bedensel açıdan görünümleri, genç yaŖtaki öğrencilerin onlara saygı göstermeleri ve onların gözünde değerli olmaları bakımından önem taŖımaktadır. Spor giyimleriyle, sağlıklı fiziksel görünümleriyle öğrencilere örnek olmalıdır. st düzey bedensel kabiliyetli ve yetenekli olmalı, hareketlerin gösterilmesi ve öğretilmesinde birçok farklı dalda iyi performans gösterilmeli, öğretmenin temel becerileri ve koordinasyonları ortalamanın üzerinde olmalıdır (Aracı ve Aracı, 2014).

2.1.5.2. Ruhsal zellikler

Öğretmenlik mesleğini yapan tüm insanların mesleğinde kararlı bir Ŗekilde ilerleyen, öğrencilerine karŖı dengeli ve eŖit davranan, aceleci olmadan iŖlerini halledebilen, yaŖına ve mesleğine uygun davranan ve çevresine uyum sağlayabilen insanlar olması önemlidir. Etkili bir eğitim ortamı oluŖturmak isteyen öğretmenlerin sabredebilmeli, hoŖgr gösterebilmeli, kararlı ve soğukkanlı olabilmelidir. Öğrenciler de derslerinde karŖılarında bu özelliklere sahip öğretmenler görmek ister (Aracı ve Aracı, 2014).

2.1.5.3. Zihinsel zellikler

Öğretmen, faydalı olarak organize olabilmeli ve bunun yanına idare ile ilgili ayrıntıların düzenini sağlayabilmelidir. DŖnce ve fikirlerini anlaşılır bir Ŗekilde, sözlü ve yazılı Ŗekilde aktarabilmeleri önemlidir. Öğretmen aktaracağı konuyu öğrencilere en iyi anlayacağı Ŗekilde sunulmalıdır. Bütün bunların yanında öğrenciler beden eğitimi öğretmenine okul ortamındaki statüsünün yanında öğretmenin kiŖisel özellikleri için de saygı duyabilmelidir. Beden eğitimi bedensel zekânın gösterdiği bir bölümdür (Aracı ve Aracı, 2014).

2.1.5.4. Sosyal Özellikler

Öğretmen bulunduğu ortamla iyi ilişkiler kurabilmeli, hemen tanışabilmeli, ortama adapte olup çevresindekilere değer verip saygı göstererek örnek olabilmelidir. Kendisinin göstermiş olduğu bu özellikleri öğrencilerine en güzel şekilde aktarabilmelidir. Öğretmen liderlik görevini öğrencilerine hâkimiyet kurarak değil onlara rehber olup planlamaları birlikte yapabilmelidir. Kısacası beden eğitimi öğretmeni; iyi iletişim içinde olabilen, disiplinli olabilen, öğrencilerini motive edebilen, karakterli olan, sevgi duygusu olabilen, mesleğine istekli olabilen, dış görünümüne önem veren biri olmalıdır (Aracı ve Aracı, 2014).

2.2. Zaman

Zaman, insanlar tarafından belirli simge, işaret veya sayılarla ifade edilen ve herkes tarafından anlaşılabilen bir kavramdır. Zaman kavramı hakkında birçok tanımlamalar yapılmıştır. TDK (1982) zamanı, ardışık şekilde ilerleyen olayların zihnimizde oluşturduğumuz ve daha sonrasında da devam edeceğini varsaydığımız olayların, başlangıcının ve sonucunun olmadığı somut olmayan bir durum olarak tanımlanır.

Voltaire, yazdığı “Zadig: A Mystery of Fate” adlı kitapta zamanla alakalı enteresan bir soru olan: “Dünyadaki her şeyin uzununu ve en kısası, en hızlısı ve en yavaşı, en küçüğü ve en büyüğü, en fazla ihmal edilen ve en fazla pişmanlık duyulan, onsuz hiçbir şeyin yapılmadığı şey nedir?” dikkat çekmiştir. Voltaire’ın sorduğu bu soruya verilen cevap ise kuşkusuz “zaman”dır (Ardahan, 2016). Zaman, bütün meslekteki bireyler üzerinde baskı kuran evrensel bir kaynaktır. Zamanı verimli kullanabilen birey, kendisine, iş yaşamına, sosyal yaşamına, dinlenme ve eğlenmesine, her türlü ihtiyaçlarının giderilmesine ayırdığı zaman arasındaki dengeyi de iyi kurabiliyor demektir (Yaşartürk, 2016).

Yukarıdaki bütün açıklama ve tanımlamalar ışığında zaman kavramının tek düze, tek biçimli ya da tek anlamlı bir özellik olmadığı düşünülse de günlük hayatımızda zaman kavramının sahip olduğu anlamlar hiçbir şekilde dikkat çekmemektedir. Sonuç olarak zaman kavramı, dünyadaki bütün insanlar tarafından aynı şeyi anlıyormuş gibi kullanılır (Aydın, 2016).

2.2.1. Serbest Zaman

İnsanlar doğası gereği uyur, yemek yer. Bunların dışında aile kurar ve ailesiyle ilgili sorumlulukları yerine getirir. Ailesine bakabilmek veya daha yaşanılabilir bir hayat için kendine uygun bir işte çalışmak zorundadır. İnsanların bu gibi yapmak zorunda olduğu ihtiyaçlar hariç geriye kalan zamanları serbest zamanı ortaya çıkarmaktadır (Kandemir ve diğerler, 2013).

Akyüz ve diğerlerine (2018) göre serbest zaman kavramı, günümüzde beğenilen bir alan olmak ile birlikte insanların bu zaman diliminde etkin bir şekilde değerlendirebileceği rahatlama, eğlenme ve keyif alma gibi duyguları en içten şekilde yaşadığı faaliyet alanı olarak yer almaktadır.

2.2.2. Zaman Çeşitleri

Zaman kavramı birçok araştırmacı tarafından birçok araştırmaya konu olmuştur. Zaman çeşitleri ise beş farklı alt dala ayrılmıştır. Bunlar; biyolojik, gerçek, algılanan, ekonomik ve yönetsel zamandır.

- **Biyolojik Zaman;** Kişinin fiziksel olarak hissettiği zamandır. Alışkanlıklara göre kurulur. Örneğin; kuşların göç etmesini bilmeleri.
- **Gerçek Zaman;** Saatin gösterdiği zamandır. Nesneldir, fiziksel olaylara göre saptanan zamandır.
- **Algılanan Zaman;** Bireyin psikolojik olarak hissettiği zamandır. Her olay olayın farklılığına göre değişkenlik gösterir. Birey sıkıldığında bir şeyi beklediğinde zaman çok yavaş geçer, birey içinde olduğu durumdan çok mutlu olduğunda ise zaman hızlı geçer.
- **Ekonomik Zaman;** İşletme yönünden zaman, belli bir ürün için harcanan zaman süreleri toplamıdır. Ekonomik açıdan zaman, gerçek bir ölçme birimidir. Örneğin; emeğin karşılığı olan ücret, saat, gün gibi.
- **Yönetsel Zaman;** Yönetim süreçlerinin etkinlikle işe koşulması durumudur (Sunay, 2009).

Şimşek vd. göre ise zaman yedi farklı dala ayrılmıştır. Sunay'ın zaman çeşitlerine ek olarak sosyolojik zaman ve örgüt zamanı eklenmiştir. Bunlar ise şu şekilde açıklanmıştır:

- **Sosyolojik Zaman:** Şahsi takvimlere bağlı şekilde, bireylerin yapmış oldukları eylemler için bir araçtır. Bayram, tören, anma günleri ve yıl dönümü gibi bireyleri bir araya toplayan toplumsal eylemi ifade etmektedir.
- **Örgüt Zamanı:** İşçiler ve makinelerin örgütün ürün ve hizmet üretmeleri için belirli bir sürede bitirilmesi gereken işlere harcanan sürelerin toplamıdır (Edt: Şimşek, ve diğerleri 2009).

2.2.3. Zamanın Kullanımı

Zamanı etkili ve verimli kullanabilmenin bir eğitim işi olduğu bilinmelidir. Hastalık gibi durumlar zamanın yanlış ve verimsiz kullanımı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden de zamanın yanlış kullanımı kişiyi ve bütün insanları etkilemektedir (Karaküçük, 2008). Zamanın etkili bir şekilde kullanılabilmesi için kontrol kişinin kendisinde olmalıdır. Zamanın kontrolü kişinin kendisinde olduğunda zamanı verimli kullanmak mümkün olur. Zamanı planlamak ve iyi kullanmak önemli ve gereklidir; çünkü zaman tasarruf edilemeyen, bir ödünç alınamayan, kiralanamayan, satın alınamayan, çoğaltılamayan, sadece kullanılan, Drucker'e göre en kıt ve eşsiz, Mackenzie'e göre son derece nazik, Tyler'e göre hayattaki en acımasız ve en katı element ve Laikin'e göre ise en temel kaynaklardan birisidir. Yukarıda sayılan bütün bu özellikleri nedeniyle zamanın iyi yönetilmesi bir zorunluluktur (Ardahan, Turgut, Kalkan, 2016).

2.2.4. Zamanı Etkili Kullanabilme Teknikleri

Sunay'a (2016) göre zamanı etkili kullanabilmek için altı teknik vardır. Bunlar şu şekilde açıklanmıştır;

- ✓ Kendini Yönetmeyi Bilme
- ✓ Plan Yapma
- ✓ Öncelikleri Belirleme
- ✓ Kriz Kararları
- ✓ Yetki Devri
- ✓ Hayır Demeyi Bilmek

Kendini Yönetmeyi Bilme: Bireyin kendini tanımasıdır. Bireyin kendini tanıyabilmesi için kendi özelliklerini bilmesi gerekir.

Plan Yapmak: Başarılı bir yaşam, başarılı günlerden oluşur. Başarılı günler ise, genellikle planla başlar. Bu nedenle insan yaşayacağı zamanı en etkili ve verimli olacak şekilde planlamalıdır.

Öncelikleri Belirleme: Yapılacak işin durumuna göre önceliklerin belirlenmesidir. Yapılacak iş çok, zaman az ise hangi işlerin öncelik taşıdığını saptamaktır.

Kriz Kararları: İlk öncelikli kararlardır. Özeldir (hem önemli hem de ivedidir). Kriz kararları ile “durum kurtarılır”.

Yetki Devri: Sürekli artan işlerin bir kısmının astlara bırakılmasıdır.

Hayır Demeyi Bilmek: Kimlere gerektiğinde hayır denebilmelidir?

- Yöneticiye
- İş arkadaşlarına
- Bölüm çalışanlarına
- İş sahiplerine

2.2.5. Zamanın Verimli Kullanımını Engelleyen Faktörler

Zamanın verimli bir şekilde kullanımına engel olan kişisel, toplumsal ve ekonomik yönden birçok faktörün etkili olduğundan bahsetmek mümkündür. Özellikle; hoşlanılanı, hoşlanılmayandan; kolay olanı zor olandan; acele yapılanı önemli olandan; bilineni bilinmeyenden ve başkalarının isteğinin, kendi isteğinden önce yapılması gibi alışkanlıkların kazanılması, zamanın verimsiz kullanım sebepleri arasında sayılabilir (Karaküçük, 2008).

Zamanın verimsiz kullanımında bireylerin genel olarak karşılaştığı bazı durumlara örnek olarak planlanmamış olan günler, bitmek bilmeyen işler, detaylar üzerinde fazla durmak, aşırı iş yükü altına girmek, işleri sürekli ertelemek, gereksiz işlerle ilgilenmek gibi bu tarz pek çok durum zamanın verimli kullanımına engelleyen faktörlere örnektir (Ardahan, 2016).

Sunay(2016)'a göre ise zamanın verimli kullanımını engelleyen bazı zaman tuzakları şu şekilde belirtilmiştir:

- ✓ Aceleci davranmak ve sabırsızlık gösterme
- ✓ Durum ve olaylar karşısında kararsızlık

- ✓ Gereksiz ayrıntılar içinde çabalama
- ✓ Amacın belirlenmemesi
- ✓ Düşük insan gücü yeterlilikleri
- ✓ Başlanılan bir işi yarım bırakma
- ✓ Kişinin kendine yönelik eleştiri yapamaması
- ✓ Gereksiz ziyaretçi görüşmeleri
- ✓ İş düzeninin olumsuz şekilde olması
- ✓ Alışılan masanın dağınık ve düzensiz olması
- ✓ Amacı olmayan toplantılar

2.3. Rekreasyon

Günümüzde insanlar yoğun bir dünya telaşı içindedirler. Yoğun iş temposu, omuzlarımızdaki ağır sorumluluklar veya bakılmak zorunda olan aile kimi insanların hayatını çıkmaza sokabilmekte ve yoğun bir strese neden olabilmektedir. İnsanlar bu stresten uzaklaşabilmek ve kendilerini rahatlatabilmek adına boş zamanlarında kendilerini mutlu edecek bütün bu streslerden uzaklaşmak için birçok etkinlik yapabilmektedirler. İnsanların yapmak zorunda olduğu sorumluluklardan arta kalan boş zamanlarda yaptıkları etkinlikler rekreasyonu oluşturmaktadır (Ardahan, 2016).

Tel ve Köksal'ın, Fransız sosyolog Dumazedier'den aktarmasına göre rekreasyon: Serbest zaman aktivitesi, kişinin yapmak zorunda olduğu sorumluluklarının haricinde arta kalan zamanda, rahatlatıcı bir zaman geçirmek, bilgisine bilgi katmak ve topluma katılımını artırmak amacıyla özgür iradesiyle yaratıcı sınırını harekete geçirdiği herhangi bir aktivitedir (Akt: Tel ve Köksal, 2008).

Geniş anlamda rekreasyon tanımı bakıldığında ise; insanın hayatta kalabilmesi için yoğun ve yorucu çalışma yükü, standart geçen hayat tarzı ve çevresel etkilerin nedeniyle tehlikede olan veya olumsuz koşullardan etkilenen beden ve ruh sağlığını tekrar geri kazanmak, korumak veya devamını sağlamak, aynı zamanda mutlu olmak ve zevk almak amacıyla, kişisel doyum oluşturacak, bütünüyle çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için harcanan zamanın dışındaki boş zaman içinde kişinin kendi isteğine bağlı ve gönüllü bir şekilde ferdi veya grup içinde karar vererek yaptığı aktivitelerdir (Aracı ve Aracı, 2014).

Geçmişte rekreasyon bir amacı ve bir pekiştireci olmadan yapılmış ve bu da bir çok araştırmaya konu olmuştur. Fakat içinde bulunduğumuz modern zamanda rekreasyon zorunlu ihtiyaçlar için harcanan zamandan geriye kalan boş zamanlarda yapılan eğlenceli, ani tatmin duygusu veren ve katılım sonucunda bireyin kendini bulma ihtiyacını gideren etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenledir ki rekreasyonun içeriği ilerleyen zamanda sürekli artmaktadır ve yapılan bir sürü etkinlik rekreasyonun farklı bir dalı olarak ele alınabilir. İnsanların yaşam şekillerine baktığımızda birçok faaliyet rekreatif faaliyettir. Örneğin; denizde balık tutmak, sahilde kamp yapmak, şarkı söylemek veya doğa fotoğraf çekmek gibi faaliyetler rekreatif amaçlı yapılabilmektedir. Ancak bazen bir insan için rekreatif faaliyet olan bir aktivite başka bir insan için zorunlu olarak yapılan bir iş olabilmektedir. Rekreasyonda ise önemli olan kişinin yaptığı faaliyeti hür iradesiyle seçebilmesi ve bu faaliyetten zevk almasıdır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Yapılan bu tanımlar neticesinde kapsamlı bir rekreasyon tanımı şu şekilde yapılabilir; bireyin monoton çalışma hayatı, iş temposu veya olumsuz dış etmenler yüzünden, kötü etkilenen bireyin bedenini ve ruhsal sağlığını tekrar geri getirmeyi istemektedir. Kısaca zevk ve haz almak maksadıyla, bireysel doyum sağlayacak, bütünüyle mecbur ve çalışma zorunluluğu olan zaman haricindeki, özgür ve bireye ait boş zamanda kişinin istek ve iradesine bağlı ve gönüllü olarak bireysel veya grup içinde seçim yaparak yaptığı faaliyetlere rekreasyon denir (Hacıoğlu ve diğerleri, 2009).

2.3.1. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyon; anlam, içerik ve kapsam açısından birçok farklı özellik gösterir. Çoğu araştırmacı kişiler tarafından kabul edilen rekreasyonun, birkaç temel özelliği rekreasyonu öteki faaliyetlerden ve kavramlardan farklı kılmaktadır. Rekreasyonun temel özellikleri şöyledir:

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi kişinin gönüllü olarak seçimine bağlıdır.
- Kişiye özgür olduğu duygusu hissettirir.
- Rekreasyonel etkinliklere devamlılık ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- Rekreasyon zorunlu işlere ayrılan zaman haricinde geriye kalan boş zamanda yapılan bir aktivitedir.
- Her yaş ve cinsiyetteki insan iştirak etmesine fırsat verir.

- Rekreasyon faaliyetlerinde öncelik kişinin özgür iradesine bırakılmalıdır (Aracı ve Aracı, 2014).

Rekreasyonun özellikleri hakkında birçok araştırma yapılmış olsa da ortak bir tanım ortaya çıkarmak mümkün olmamıştır. Buna göre Karaküçük ve Gürbüz'e (2007) göre rekreasyonun bazı temel özellikleri şu şekildedir:

-Rekreasyonda tembellik söz konusu olamaz; rekreasyon bir faaliyeti gerektirir. Bireyin boş zamanında yapacağı aktiviteler sportif faaliyetler, hobiler, sosyal ya da kültürel aktiviteler gibi çeşitlilik arz edebilir.

-Kişilere zevk ve neşe vermesinin yanında kişilerin katıldıkları faaliyetlerde eğlencenin içinde kendini unutacak ve iş saatinde yapmak zorunda olduğu işler arasında bir denge sağlayabilecektir.

-Rekreasyon farklılıkların oluşturulmasını sağlar; rekreasyon çoğunlukla yaşanan hayatın sıradanlığının farklılaşmasıdır çünkü rekreatif etkinliklere dahil olmak bedensel, bilişsel ve ruhsal dengenin sağlanmasına yardımcı olur.

-Rekreasyon bireyseldir, başkası için yapılmaz; rekreasyonel aktiviteler zaman zaman grup ortamında oluşsa da ya da grup-lider veya lider-grup etkileşiminde yapılsa da birey boş zaman aktivitelerine kişisel doyum için katılır.

2.3.2. Rekreasyona İhtiyaç Duyulmasının Nedenleri

Rekreasyonel faaliyetlerden olan sporsal etkinliklerle uğraşmak, film izlemek, kamp yapmak insanlar için bir ihtiyaç mıdır? Elbette bu soruya verilecek ilk cevap "evet" olmuştur. Fakat "evet" cevabı tüm koşullar için geçerli olmamaktadır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki temel ihtiyaçlarını ya da güvenliğini sağlayamamış olan insanların spor ya da başka bir alan ile uğraşmaları söz konusu olamayacaktır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

İnsanlar, hızlı geçen zaman içerisinde birçok etkenle karşılaşmaktadır. Bazen mutlu bir zaman geçirirken bazen ise yoğun stres altında kalabilmektedir. Artan şehirleşme ile birlikte insanlar beton yığınları arasında hayat sürmeye devam etmektedirler. Bu nedenle de doğadan gittikçe uzaklaşmaktadırlar. İnsanlar böyle durumlarda veya başka nedenlerden dolayı kendilerine zaman ayırmak istemekte ve çeşitli rekreasyon faaliyetlerini yapmak

istemektedir. Rekreasyon faaliyetlerine bu gibi nedenlerden dolayı ihtiyaç duyulmaktadır (Hacıoğlu ve diğerleri, 2009).

Rekreasyon faaliyetlerine duyulan ihtiyacın artış nedenlerinin başında, sanayileşme ve kentleşme gelmektedir. Kişiden kişiye farklılık olsa da insanlar, bedensel gelişim, sürekli yenilik, farklı tecrübeler edinme, kişisel eleştiri yapma, kendini geliştirme, yaratıcı olma, sosyalleşme ihtiyacı, sağlık ve benzeri gibi amaçlarla rekreatif faaliyetlere katılmaktadır. İnsanların rekreasyonel etkinliklere katılımını etkileyen önemli faktörlerin başında nüfusun kentsel bölgelerde yaşıyor olması ve bu bölgelerde yaşamlarını sürdürenlerin bu bölgelerdeki monotonluk ve bunalımdan kaçma arzusu gelmektedir (Ardahan, 2016).

Karaküçük (2008) göre, rekreasyona ihtiyaç duyulmasının nedenleri kişisel yönden ve toplumsal yönden olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

Kişisel yönden;

- Fiziki sağlık gelişimini artırmak,
- Ruh sağlığı kazandırmak,
- İnsanı sosyalleştirmek,
- Yaratıcılıklarını geliştirmek,
- Kişisel yetenek ve becerilerini geliştirmek,
- Çalışma hayatının başarısını artırmak
- İş ortamındaki verimine katkı sağlamak,
- Ekonomik yönden canlılık sağlamak,
- İnsanı mutlu etmektir.

Toplumsal yönden ise;

- Toplumsal bütünleşmeyi ve dayanışmayı sağlamak
- Demokratik bir toplum yaratmaktır

Rekreasyona ihtiyaç duyulmasının nedenleri kısaca aşağıda belirtilmiştir.

Kişisel yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri şu şekilde ele alınmıştır:

-Fiziki Sağlık Gelişimini Artırır: İlerleyen zamanda gelişen teknoloji ve kolaylaşan hayat şartları ile insan hareketleri azalmakta ve bu nedenden dolayı da birçok

sağlık sorunları ortaya çıkmaktadır. Rekreasyon faaliyetleri ile bu hareketsizlik ortadan kaldırır ve insan sağlığını olumlu yönde etkiler.

-Ruh Sağlığı Kazandırır: Bireyin stresli iş yaşamı veya yoğun hayat temposu kişiyi yorabilir ve bundan dolayı da bireyi bunalıma sokabilmektedir. Rekreatif faaliyetler bireyin bu stresli iş yaşamından veya yoğun hayat temposundan uzaklaştırıp, onun rahatlmasını ve bunalımlı zamanlarda bunalımdan kurtulmasına imkan verir. Rekreatif faaliyet seçimi yapılırken kişi özgür iradesiyle davranır. Kişinin özgürlük hissini tadını alması sağlanarak onun ruhsal zenginlik kazanmasına yardımcı olur.

- İnsanı Sosyalleştirir: Kişi rekreasyon faaliyetleriyle, sosyal konumunu artırıp geliştirebilen veya tamamlayıcı bir önem kazanabilmektedir. Fabrikada işçi konumundaki bir kişi serbest zamanlarında herhangi bir spor dalı veya sanat alanında aktivitelere dahil olmakla belirli bir işlevi yerine getirmiş oluyorsa, bu durum o işçinin toplum içindeki konumunu da artırabileceği anlamına gelmektedir. İşçi konumunda yerini alan bu kişinin serbest zamanlarında yapmış olduğu bu tür uğraşlarla elde ettiği tamamlayıcı konumlar kişiyi sosyalleştirme açısından daha da geliştirmektedir.

- Kişisel Beceri ve Yeteneğin Gelişmesini Sağlar: İnsanların hangi beceri ve yetenek düzeyinde oldukları çoğu zaman anlaşılamaz. Bu durumun anlaşılması kişinin kendi isteğiyle ve severek yaptığı bir işte belli olabilmektedir. Rekreatif amaçlarla herhangi bir aktiviteyi yapan kişilerin yetenek ve becerilerinin ortaya çıkması, faaliyete katılmış olan diğer katılımcılar ile sosyal ve kültürel ilişkiler kurularak ve devamlı olarak çalışarak sağlanabilmektedir.

- Yaratıcı Gücü Geliştirir: İnsan rekreatif faaliyetlerde çok kez denemeler yapmıştır. Denemeler sonucunda yaratıcı özellikler gelişmektedir. İnsan yaşamının her döneminde rekreatif faaliyetler, insanın yaratıcılık gücünün ortaya çıkarılması ve geliştirilmesine yardım etmektedir.

- Çalışma Başarısı ve İş Verimini Artırır: Ağır sanayi işlerinde çalışan işçilerin, ruhsal durumlarına uyan ve zevk alabilecekleri bir rekreatif faaliyette, işçilerin moral ve verimliliğinde artış sağlanabilmektedir.

- Ekonomik Hareketi Geliştirir: Kişinin üretimsel faaliyetleri olarak günümüzde çok gerekli hale gelen mesleki gelişim, yenilikleri takip çalışmalarınıdır. Kişi boş

zamanlarında bu tür aktivitelere katılmak suretiyle, üretici bir rekreasyon faaliyetini gerçekleştirmiş olacaktır. Bu şekilde de ekonomik hareketin gelişmesine katkıda bulunulmuş olacaktır.

- **İnsanı Mutlu Eder:** Asıl amaçlarından birisi insanların mutlu olmasını sağlamak olan rekreasyon, insanları rekreatif aktivitelere katarak, insanların sıradan yaşantısına renk getirmekte ve yaşayışlarına zenginlik katmaktadır. Bu şekilde de kişiler yaşamlarında mutluluğu yakalayabilmektedir.

Toplumsal yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri ise şu şekilde ele alınmıştır:

- **Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeyi Sağlar:** Gruplar arası çatışmaların azaltılmasında rekreasyon faaliyetleri önemli rol oynamakla birlikte sosyal, ekonomik veya eğitim açısından farklılıklar ortadan kalkar ve önemini kaybeder. Her statüden insan ortak duyguları doğrultusunda çeşitli aktivitelere katılırlar ve ortak etkinliklerde bulunabilirler. Her statüden olan insanların bir arada yer alması yeni dostlukların oluşmasında, ortak amaçların oluşturulmasında ortam hazırlamış olurlar. Böylece toplumsal dayanışma ve bütünleşme sağlanmış olur.

- **Demokratik Toplumun Yaratılmasına İmkan Sağlar:** İnsan ilişkilerinin düzeltilmesi ve toplumun kurallarına uyulması aşamasında rekreatif faaliyetlerin önemi büyüktür. İnsanların ülkesine layık bir yurttaş olabilmesi için öğretilenlerin temelinde toplum kurallarına uymak, davranışlarının kontrolünü sağlamak gibi hususlar yer almaktadır.

Kişinin rekreatif faaliyetlerle kazanacağı belli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymakta ve uygulamakta zorluk çekmemek, başkalarının haklarına saygılı olmak, böylece medeni bir toplum oluşmasına katkıda bulunmaktır.

2.3.3. Rekreasyonel Etkinliklere Katılımın Önündeki Engeller

Sürekli ilerleyen zaman diliminde dünya da çeşitli değişiklikler meydana gelmektedir. Bu değişikliklerin olumlu tarafı olsa da kimi zaman olumsuzluklara da yol açabilmektedir. Bir insanın iş hayatı, kimi zaman o kişinin kendine ayırabileceği boş bir zaman bırakmamaktadır. Bir başka taraftan bakacak olursak artan şehirleşme ve beton yığınlarının artması ile insanlar doğadan gittikçe uzaklaşmaktadır. Bu nedende dolayı da

doğal bir ortamda yürüyüş yapılamamaktadır. Bu gibi nedenlerde dolayı rekreasyonel faaliyetlere katılıma engel olan faktörler vardır (Karaküçük, 2005).

İnsan ve serbest zaman arasında oluşan bağdan dolayı konut yetersizliği ve doğal hayattan uzak kalma gibi nedenler serbest zaman faaliyetlerine katılım sağlamanın engellenmesine neden olabileceği gibi şehir yaşamının temposu, teknoloji ve gereğinden fazla insan sayısı gibi etkenler de rekreasyonel faaliyetlere katılmada engel olabilecek nedenlerden bazılarıdır (Akt: Sabancı, 2016). İnsanları rekreasyonel etkinliklere yönelten etkenler kimi zaman da engelleyen etkenler olarak karşımıza çıkabilmektedir. Rekreasyon etkinliklerine uzaklık, mevsimsel engelleyiciler, rekreasyon araçlarının çekiciliği, kişilerin beklentilerinde ve tercihlerinde meydana gelebilecek değişiklikler vb. etkenler katılmayı engelleyici rol oynayabilirler (Ardahan, 2016).

2.3.4. Rekreasyon ve Beden Eğitimi

Her ne kadar farklı isimlerle anılıyor olsalar da aslında rekreasyon ve beden eğitimi birbirleriyle ilişkili ve birileri içinde bir bütündür. Karaküçük'e göre rekreasyon ve beden eğitimi şu şekilde açıklanmıştır:

Rekreasyon, latince “recreate” kelimesinden gelen ve “yenilenme, yeniden yaratılma” anlamlarına gelen bir kelimedir. Sözlükte geçen manasında ise “ruhi ve manevi olarak canlanma, yeniden dünyaya gelme” olarak karşımıza çıkmaktadır. Rekreasyon, “iş hayatı ve günlük sıradan işlerin neticesinde bir canlanma yaşantısı” olarak da karşımıza çıkmaktadır (Jensen ve Naylor, 1999).

Beden eğitimi ise, insanın hareket varlığına bağlı olarak verilen tepkileriyle ve bu tepkiler sonucunda ortaya çıkan, kişideki davranış değişiklikleriyle alakalı olan eğitimin bir aşamasıdır (Karaküçük, 2008).

Beden eğitimi ve sporun birçok ortak yönü olmakla birlikte her zaman aynı şeyleri ifade ettiklerini söylemek mümkün değildir. Rekreasyonel anlayışın gelişmesiyle beden eğitimi ve çalışanları rekreasyon için önemli bir kaynağı oluşturmaktaydı. Günümüzde dahi bu iş birliği devam etmektedir. Fakat meydana çıkan istekler karşısında rekreasyon alanında ayrı profesyoneller ya da anlayışlar ortaya çıkmaya başlamıştır. İlk başlarda kamplarda, farklı farklı gençlik spor organizasyonları gibi faaliyetlerde görev alan beden eğitmciler, bu fonksiyonlarını devam ettirmelerine rağmen rekreatif anlayış içerisinde

ikinci bir iş olarak faaliyetlerini devam ettirmektedirler. Her şeye rağmen beden eğitimi ve rekreasyon arasındaki bağlantının hızla arttığı da söylenebilir. Beden eğitiminin tanımına bakıldığında “ kişinin fiziksel, sosyal ve ruhi maharetler kazanarak ve bu duruma sahip çıkmak için uyguladığı bir süreç” olarak tanımlanırken; rekreasyonun tanımında “bireyin gönüllü olarak seçtiği, tatmin olma ve keyif alma beklentisiyle gerçekleştirdiği bir boş zaman tecrübesi” olarak tanımlanmaktadır. Özünde, içinde bulunulan etkinlikten zevk almak amacıyla olan rekreasyon faaliyetlerinin içinde yer alan beden eğitimi, diğer rekreatif çeşitlerden fonksiyon olarak pek fazla bir fark da taşımamaktadır (Karaküçük, 2008).

2.3.5. Rekreasyon ve Spor

Rekreasyon ve sporla ilgili birçok tanımlar yapılmıştır. Rekreasyonun tanımlarının ortak noktaları incelendiğinde ise rekreasyon, kişilerin zorunlu ihtiyaçlarını giderdikleri zaman dışında kalan serbest zamanları içinde kendi hür düşünceleriyle tek başına veya grup ile haz duyarak yapabildikleri ve sonuç olarak eğlenebildikleri, dinlenebildikleri, fiziksel ve ruhsal bir canlanma ile yeniden var olduklarını hissedebildikleri ve haz duygusuna sahip oldukları faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilir (Ardahan, 2016).

Sporun tanımına bakıldığında ise sağlık, eğlence veya gösteri amacı ile bedensel veya bilişsel faaliyet gerektirerek, belirli kurallar içinde uygulanan bireysel ya da grup halinde yapılan; organize oyun olarak adlandırılan bir faaliyettir (Güneş, 2013).

İnsanların spora ilk başladığı zamanların, çalışma hayatlarının olmadığı boş zamanlara denk geldiği unutulmamalıdır. Yani, spora ilk önce bir boş zaman etkinliği olarak başlanılmış, sonrasında ise amaçlar değişmiştir. Aktif olarak yapılan spora toplumun farklı kesimlerinden insanlar çekilmiş ve sporu, toplum arasında yaymanın bir çözümü olarak görmüşlerdir. İlk başlarda eğlence amaçlı ve rekreatif bir aktivite olarak yapılan spor ilerleyen zamanlarda profesyonel nitelikler haricinde de gerçekleştirilmektedir. Spor, rekreasyonun kapsamlı, çeşitli ve ilgi seviyesi yüksek alanlarından biri olarak görülmektedir. Spor ve rekreasyon sürekli etkileşim halindedir ve birbirlerini etkilemektedirler. Kişilerin rekreatif etkinlik gereksinimlerini gidermede spor yardımcı olurken; sporun halk arasında yayılmasında, sportif açıdan başarıların elde edilmesine ve böylece tanınmasına da rekreasyon yardımcı olmaktadır (Karaküçük, 2008).

2.4. Tutum

İnsanlar yaşamları boyunca birçok ortamda bulunmakta ve çeşitli karakterde ve fiziksel yapıda insanlarla karşılaşmaktadırlar. Ayrıca çeşitli iş alanlarında çalışabilmektedirler. Bu yüzden de insanlar bu farklılıklara karşı aynı duyguları hissedemezler. İnsanlar birbirlerine karşı bazen olumlu bazen olumsuz duygular hissedebilirler. Kimine göre çok sevilen bir iş kimine göre hiç sevilmeyen bir iş olabilmektedir. İşte bu da insanların çevrelerindeki diğer insanlara, olaylara ya da durumlara karşı olan tutumunu ifade etmektedir.

İpek ve Bayraktar (2004) göre tutum, herhangi bir kişinin ele bir nesneye, duruma ya da olaya karşı olan olumlu ya da olumsuz tavrıdır. Tutum, kişinin kendisine yüklenen ve kişiyi ruhsal bir nesne ile alakalı duygu, fikir ve davranışlarını düzenli olacak bir şekilde ortaya çıkartan bir eğilimdir (Akt: Çetin, 2006).

Tutumlar, insanların bir nesneye, olaya veya bir başka insana olan olumlu ya da olumsuz tavırlarını gösterdiği gibi aynı zamanda karşı tarafa olan yakınlığını da etkiler. Örneğin; karşısındaki insana negatif bir tutum içinde olan bir insan o kişiyle vakit geçirmekten veya bir plan yapmaktan hoşlanmaz. Oysa karşısındaki insana pozitif bir tutum içinde olan bir insan o kişiyle her zaman vakit geçirmekten hoşlanır ve sürekli bu kişiyle vakit geçirmek ister. Aynı şekilde iş hayatında da bu böyledir işini seven bir insan daha başarılı bir gelecek için adımlar atarken, işini sevmeyen bir insan ise her gün o işi sıkılarak yapar ve doğal olarak da başarıyı yakalayamaz.

2.4.1. Tutumun Özellikleri

Üstüner'in (2006), Kağıtçıbaşı ve Sakallıdan aktarmasına göre tutumun özellikleri şunlardır:

Tutum;

- Psikolojik bir objeye ilişkindir.
- Tepkide bulunmaya hazırlıklı olmayı kapsar.
- Motivasyon gücüne sahiptir.
- Dinamik olmayabilir.
- Kıymetlendirme (değerlendirme) içermektedir.

- Dolaylı olarak gözlenebilen bir özelliktir, bireyin gözlenebilen davranışlarından yola çıkılarak yapılır.

2.4.2. Tutumların Bileşenleri

Doğrudan gözlenemeyen tutumlar, gözlem ve inceleme yapılabilen davranımları ortaya koyabilen eğilimlerdir. Bu eğilimlerin analiz edilmesi ise, tutumun oluşmasını sağlayan bileşenleri analizi mecbur kılmaktadır. Kimi araştırmacı kişiler tutumları değer ve inanç ilişkileri olarak açıklamaya çalışmış olsalar da bu şekilde bir yaklaşımın tutumu tam anlamıyla ortaya koymada yetersizliği ileri sürülmekte ve bu yüzden üç bileşenli tutum izahı daha çok kabul görmektedir (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Tutum ile ilgili birçok kişi tarafından çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan yola çıkılarak bakıldığında tutum, kişinin davranışlarını etkilemesinin yanında duygu ve düşüncelerini de etkilemektedir. Bu nedenle duygu ve düşüncelerin farklılaştığı anda, davranışlarda da farklılaşma yaşanacaktır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde tutumun üç bileşenden oluştuğunu söylemek mümkündür. Bu bileşenler: bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bileşendir ve söz konusu bileşenler aşağıda açıklanmıştır (Canakay, 2006).

Bilişsel Bileşen; İnsanların tutuma yönelik inanç duyguları, bilgi düzeyleri ve fikirleri bilişsel öge olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir nesneye ait tutum ile alakalı elde edilen bilgi, hisleri ve sonrasında da davranımlarını etkilemektedir. İşte bu yüzden tutumun ortaya çıkmasında ilk basamak olarak söyleyebiliriz. Bilişsel bileşende bilgiler gerçekte iç içe olduğu kadar kalıcı olur. Bilgilerin farklılaşp değişmesi halinde tutumda da değişme gerçekleşecektir (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Duyuşsal Bileşen; Herhangi bir şeye karşı hoşlanma duygusu, sevme gibi duygu yönü ağır olan tepkileri belirtmektedir. Duyuşsal ögesi ağırlı olan durumlarda bir tutumun değişme olasılığı daha düşüktür. Kişinin nesneye karşı olan duyguları, kişinin o nesneye karşı olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmesine bağlıdır (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Devinişsel (Davranışsal) Bileşen; Bireyin bir tutum nesnesine yönelik duygu ve düşünceleri doğrultusunda göstermiş olduğu davranış eğilimidir. Bazı istisnai durumlar haricinde her bireyin duygu ve düşüncelere göre davranış gösterdiği görülmüştür.

Tutumun bu üç bileşen öğeleri arasında iç tutarlılığın sağlandığı varsayılmaktadır. Bu nedenle üç tutum ögesi birbirleriyle etkileşim halindedir. Öğelerin birinde farklılık

meydana geldiğinde, diğer öğelerde de farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin amcasına yönelik olumlu tutum içinde olan bir çocuk, amcasının geçmişinde bir hırsız olduğunu öğrendiğinde (bilişsel öge), onu ilk günkü kadar sevmez (duyuşsal öge) ve bunun sonucunda asla amcasıyla parka gitmez (devinişsel öge) (Canakay, 2006).

2.4.3. Tutumların İşlevleri

Tutumların işlevleri incelendiğinde bireyin amaçlarına veya ihtiyaç duyulan şeylere ulaşım sağlamasına yardım etmek gibi bir görevi olduğundan bahsedebiliriz. Tutumlar çoğu işlevi aynı sürede gerçekleştirebilmektedir. Bu işlevler birbirlerinden farklı bir şekilde değil, birbirlerine destek olacak şekilde tesirini gösterir. Tutumlar dört işlevden oluşmaktadır. Bunlar; yararlı olma, değer ifade etme, ego koruma ve bilgi işlevleridir (Odabaşı ve Barış, 2007).

Yararlı Olma İşlevi; Kişinin çok mükâfat alma ve ceza almama umudu varsayım sonucuna dayanmaktadır. Birey mükâfat verici veya mükâfat içerikli durum veya nesnelere yönelik olumlu, ceza vericiliğin yanında ceza içerikli durumlar karşısında ise olumsuz bir tutum meydana çıkartmaktadır. Tutumlar kişileri amaçlarına ulaşmalarında bir araç olarak görev yapabilirken; amaca ulaşmada engel olan durumlardan ise uzak durmasını sağlar (İnceoğlu, 2004).

Değer İfade Etme İşlevi; Bu işlev ile tutumlar insanların çevrelerine “ne olduklarını” ifade etmelerini sağlar. Bir anlamda insanın temel değerlerini ya da benliğini dışa vurma işlevini yerine getirirler. Üzerimize giydiğimiz kıyafetler, araçlarımızdaki aksesuarlar bizi dışarıya karşı kendimizi ifade etmemize yardımcı olur (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

Ego Koruma İşlevi; Birçok dışsal faktörler karşısında koruma kalkanını aktif duruma getiren birey kimi zamanlarda bazı tutumlarını kişisel olarak psikolojik korunma nedeniyle oluşturur. Sanayi tarzı işletmelerin bulunduğu yerlerde sürekli olarak karşılaştığımız, kıdemli elemanların kıdemsiz elemanlara verimsiz olduğuna yönelik tutumu kendilerini bireysel açıdan koruma güdüsünün devamı gibidir (Şimşek, Akgemci ve Çelik, 2011).

Bilgi işlevi; Tutumun ne yaptığıyla ilgilidir. Tutumlar yaşadığımız dünyayı anlamamıza ve açıklamamıza yardım eder. İnsanlar bir nesneye, konuya ya da olaya karşı olumlu bir tutum geliştirse bunlara karşı bir yönelim olur. Dolayısıyla tutum, aslında

kişisinin bilgi, beceri ve davranışlarının gelişmesine katkıda bulunur (Şimşek ve Eroğlu, 2013).

2.4.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

Seferoğlu (2004), bireylerin tavırlarını yönlendirmede tutumların büyük bir role sahip olduğunu belirtmiştir. İş başarımı açısından değer ve inanç düzenine bağlı olarak oluşturulan tutumların önemli olduğu söylenebilir. Tavşancıl'ın (2002) yaptığı tanımda tutum, öğrenme sonucunda kazanılan, kişinin eylemlerine yön gösteren, kararların verilmesi safhasında taraf olunmasına sebep olan bir kavramdır. Tutumlar öğrenme sonucunda meydana çıkmaktadır. Çakır ve arkadaşlarına (2004) göre kişinin mesleğine yönelik tutum düzeyi o meslekteki başarı ve doyum düzeyini de etkilemektedir. Bunun öğretmenlik mesleği olduğu düşünüldüğünde ise, konu daha da önemli hale gelmektedir.

Bir beden eğitimi ve spor öğretmenin mesleğine karşı tutumu olumlu ise işini severek yapar, öğrencileri için daha verimli olur. Mesleğini seven bir öğretmen, öğrencileriyle pozitif bir iletişim içinde olur. Derslerinde farklı materyaller kullanır ve farklı metotlar uygular. Mesleğine yönelik tutumu olumlu olan öğretmen hem çevresinde dikkat çeker hem de öğrencileriyle pozitif iletişim içinde olduğundan sevilen bir öğretmen olur (Semerci ve Semerci, 2004).

Öğretmen olarak öğretmenlik mesleğini seçmeden önce bu mesleğe olan ilgi bilinmeli, öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadığına karar vermelidir. Öğretmenlik mesleğinin uygun ve başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi için ön koşul öğretmenlik mesleğini sevmektir. Sonuç olarak bu durum öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumla açıklanabilir. Kişinin dış etkenlere yönelik tutumunun nasıl olduğunu bilirsek, o etkenlere yönelik davranışının nasıl olabileceğini tahmin edebiliriz. Bir nesneye yönelik olumlu tutum sergileyen kişi, bu nesneye yönelik olumlu bir davranış gösterme yaklaşımında olacaktır. Bunun aksine nesneye yönelik olumsuz tutum gösteren bireylerde ise tutum nesnesinden uzaklaşma, eleştiriye maruz bırakma, hatta ona zarar verme yaklaşımında bulunacaktır (Akt: Yanık ve Çamlıyer, 2013). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu yönde düşünceye sahip olmaları meslek hayatlarını da olumlu olarak etkilemektedir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının eğitimleri, adayların

öğretmenliğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir (Akt: Aydın ve Sağlam, 2012).

2.5. İlgilenim

İnsanların günlük hayatlarında öncelik verdikleri durumlar söz konusu olmaktadır. Yolda yürürken bir spor mağazasındaki spor ayakkabı, eşofman takımı bir sporcunun dikkatini çekebilirken spor ile alakası olmayan bir insanın dikkatini çekmeyebilir. İşte bu gibi durumlar insanların ilgilenimi ile alakalıdır. İlgilenimi; yoğunluk, yön ve süreklilik gibi içsel faktörlerin tüketiciyi hareketlendirmesi olarak tanımlayabiliriz. Bir başka tanımda ise; kişinin temel gereksinimleri, değer ve meraklarına bağlı bir şekilde ürün/marka, reklam ve satın almaya yönelik algılamalar olarak açıklanmıştır. Yine ilgilenim, bir uyarana (ürün, ileti, satın alma) karşı tüketicinin göstermiş olduğu alaka ve algıladığı önem bağlamında değerlendirilebilir (Ustaahmetoğlu, 2015). İlgilenim, kişinin gereksinimleri, değer yargıları ve ilgili olduğu alanlara bağlı olarak herhangi bir nesneye yönelik algıladığı yakınlık, alaka ve ilgidir (Akt: Arslan ve Bakır, 2010).

2.5.1. İlgilenim Düzeyi

Televizyonda veya sinema gibi yerlerde aynı reklamı seyreden kişilerin reklama, ürün/marka ile ya da satın alıp almama kararı ile ilgilenim düzeyleri aynı değildir. Bazı izleyiciler reklama hiç ilgi göstermezken, bazıları ise reklama yüksek bir ilgi gösterebilir kimi zamanda izleyiciler reklamın kendisine (görsel unsurlar, sunucu, müzik vb. reklam unsurlarına) yüksek bir ilgi gösterirken reklamı yapılan ürüne çok düşük bir ilgi gösterebilir (Çakır, 2006). Bilindiği üzere tüketiciler satın alma davranışı gösterirken çeşitli ürünlere ya da markalara yönelik farklı ilgilenim düzeyleri göstermektedir. Burada ilgilenim düzeyi ile kastedilen tüketicinin ürüne ya da markaya dair ne yoğunlukta bir bilgi edinme gereksiniminde olduklarıdır. Örneğin yeni bir fotoğraf makinesi almak isteyen bir fotoğraf tutkunu, alacağı makinenin teknik özelliklerinden kullanım olanaklarına değin pek çok konuda bilgi gereksinimi içinde olabilmekte, satın alma sürecinde yüksek ilginlik gösterebilmektedir (Elden, 2009). İlgilenim düzeylerini yüksek ilgilenim ve düşük ilgilenim olarak ikiye ayrılmaktadır.

Yüksek ilgilenim düzeyi; Çok fazla zaman ve emek sarf eden kişilerin, ilgi duyduğu nesne veya durum ile alakalı geniş ölçüde araştırmalar yaparak ortaya çıkardığı satın alma

kararlarını açıklar ve kişilerin ihtiyaçlarını, manevi değerlerini, hobilerini ve kişilerin ilgilenim seviyelerini büyük ölçüde etkiler (Atakan vd., 2013; Jamal vd., 2006).

Kişinin bir duruma karşı normalden fazla ilgi duyması, bedenen ve zihnen o duruma yönelmesidir diyebiliriz. Örneğin küçüklüğünden beri arabalara meraklı olan bir kişinin hiç görmediği markasını bilmediği bir araba gördüğünde hemen ona yönelmesi, arabayı incelemesi, arabayı araştırması, bu durumdan heyecan duyması ve dikkatinin arabadan başka bir yere vermemesi yüksek ilginlik düzeyinin göstergesidir.

Odabaşı ve Barış'a (2002) göre yüksek ilgilenimin oluşması aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi ile mümkün olabileceği söylenmektedir:

-Tüketicinin gereksinimlerini yeterli oranda karşılamaya yönelik seçenekler konusunda yeterli bilgisi yok ise,

-Normalden fazla harcama durumu söz konusuysa,

-Ürün sosyal açıdan büyük bir önem taşıyorsa,

-Ürün, yararları açıdan büyük bir önem arz ediyorsa, ilgilenim düzeyi yüksek olma yönündedir (Çakır, 2006).

Düşük ilgilenim düzeyi; İlgilenim düzeyinin düşük olması durumunda hizmet ya da ürünlere yönelik bilgi edinmede daha az çaba harcanır ve tüketici çoğunlukla marka, logo, ambalaj, reklam müziği gibi dikkat çeken unsurlara önem vermektedir (Ulus, 2016).

Tanımdan da anlaşılacağı üzere düşük ilgilenime sahip bireyler araştırmaktan ziyade hazır olanı veya marka olanı tercih ederler. Örneğin; bir kalem alacakları zaman adını bilmedikleri bir kalem yerine herkes tarafından bilinen marka bir kalemi tercih edebilirler. Ya da kıyafet alacakları zaman logosunu bildikleri bir markanın ürününü satın alma eğilimi göstereceklerdir. Düşük ilgilenim düzeyinde, bireyler dolaylı yollardan etkilenirler ve mesajın içeriğinden ziyade ortamın/reklamın çekiciliği mesajı iletenin kişisel çekiciliği, ortamın atmosferi, müzik, renk gibi durumlar iknayı artırmaktadır (Akt: Aydın, 2016).

2.5.2. Serbest Zaman İlgilenim

Atayman'a (2012) göre serbest zaman, her bir bireyin kendini özellikle iyi geliştirebileceği işten/çalışmadan kurtarılmış (serbestleştirilmiş) zamandır." Arslan'a

(2010) göre boş zaman aktiviteleri kişilerin zorunlu olarak yaptıkları faaliyetler haricinde olan ve özgür iradesiyle kullanma şekline sahip olduğu zamanlarda ekonomik kazanç amacına yönelik olmayan, kişiden kişiye göre değişen yöntem ve amaçlar dahilinde bireysel seçeneklere göre yapılan aktivitelerdir. Serbest zaman ilgilenimi ise; “özellikleri yönlendiren, belirli durum ve dürtüler tarafından uyandırılmış, rekreasyonel bir etkinliğe ya da yan ürün yönelik ilgi ve alakanın algılanamaz durumu” olarak tanımlamaktadır. Bu haliyle serbest zaman ilgilenimi, genellikle çok boyutlu yapılar olarak algılansa da, birçok çalışmada; ilgilenim süresi, ilgilenim yoğunluğu, ilgilenim sıklığı ve etkinlikle olumlu bir şekilde ilişkilendirilmiş yapı olduğu belirtilmektedir (Akt: Aydın, 2016).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Konusu

Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylar üzerinde rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında cinsiyet, yaş spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, haftalık çalışma saati değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında sınıf seviyeleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında görev yapılan yer, görev unvanı, mesleki kıdem, medeni durum, pedagojik formasyon durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır.

3.3. Araştırmanın Modeli

Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde nicel araştırma yöntemlerinden

deneysel olmayan araştırma desenlerinden korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. İki ya da ikiden fazla değişken arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma yöntemi korelasyonel araştırma yöntemidir (Fraenkel & Wallen, 2000).

3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Çalışmanın tarama evreni ise Bartın il ve ilçe müdürlükleri ve köy okullarında görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nun Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünün 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Araştırmanın tarama evreninde 97 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ve 249 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adayları bulunmaktadır. Araştırmada tarama evreninin tamamına erişilmeye çalışılmıştır. Ölçeklerde yer alan demografik sorulara eksik cevap veren bazı katılımcıların ölçek formları analize dâhil edilmemiştir.

Araştırmanın örnekleme de Bartın ilindeki MEB'e bağlı devlet okullarında görevli 19 kadın, 65 erkekten toplam 84 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninden oluşurken, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 90 kadın, 150 erkekten oluşan toplam 240 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayından oluşmaktadır.

Araştırmada örneklem seçim tekniği olarak seçkisiz olmayan örnekleme tekniklerinden uygunluk örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmiş olmasının nedeni örneklem grubunun araştırmacılara yakınlığından dolayıdır. Araştırmalarda uygun örnekleme tekniği zaman, bütçe vb. imkânların kısıtlı olduğu durumlarda tercih edilir. Uygunluk örnekleme, araştırmacının kolaylıkla ulaşabileceği örneklem elemanlarını almayı içerir. Bu örneklem araştırmacının örneklem tasarlaması ve ulaşması çok zor olduğu durumlarda kullanılan popüler bir örneklemedir (Özen ve Gül, 2007).

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırma da veri toplama aracı açısından “kişisel bilgi formu”, “serbest zaman ilgilenim ölçeği”, “rekreasyon fayda ölçeği”, “öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerle ilgili ayrıntılar aşağıda verilmiştir.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, katılımcıların kişisel özelliklerine yönelik bilgi toplama ve bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 12 maddeden oluşan formdur. İçerik olarak; katılımcıların görev yaptığı yer, görev unvanı, mesleki kıdem, cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf düzeyi, aktif spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, pedagojik formasyon alıp almadığı, haftalık çalışma sürelerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

3.5.2. Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği (SZİÖ)

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının serbest zaman ilgilenimlerini ölçmeye yönelik maddelerin bulunduğu Kyle ve diğerlerinin (2007) geliştirdiği, Gürbüz ve diğerleri (2015) tarafından Türkçe çevirisi yapılan “Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği-SZİÖ” kullanılmıştır. Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği eşit dağılımlı (3“er maddelik) 5 alt boyut ve toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları (1) Çekicilik (2) Önem verme (3) Sosyal ilişki (4) Özdeşleşme (5) Kendini ifade şeklindedir. 5“li Likert tipindeki ölçekte ifadeler; (1) Kesinlikle Katılmıyorum - (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yanıtlanmaktadır.

3.5.3. Rekreasyon Fayda Ölçeği (RFÖ)

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için Ho (2008) tarafından tasarlanmış; Akgül, Karaküçük ve Ertüzün tarafından (2018) yılında geçerlik güvenirlik çalışması yaparak Türkçe’ye uyarladıkları “Rekreasyon Fayda Ölçeği” kullanılmıştır. Rekreasyon fayda ölçeği 5’li likert tipi bir ölçek olup, 3 alt boyuttan meydana gelen ve 24 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğin alt boyutları (1) Fiziksel faydalar, (2) Psikolojik faydalar, (3) Sosyal faydalar şeklindedir. 5“li Likert tipindeki ölçekte ifadeler; (1) Kesinlikle Katılmıyorum - (5) Tamamen Katılıyorum şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçeğin geçerlilik çalışmasında, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Ölçeğin yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin 3 faktörlü yapıyı desteklediği ve orijinal formula uyumlu olduğu görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri .83 olup üç alt boyut için ise iç tutarlılık katsayıları .80-.86 arasında değişmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin Türk popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

3.5.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)

ÖMYTÖ, Üstüner (2006) tarafından geliştirilen tek boyutlu bir tutum ölçeğidir ve Ölçekte 34 madde bulunur. Ölçeğin ölçüt ölçek geçerliliğinin .89 puan kararlılığına ilişkin güvenirlik katsayısının .72 iç tutarlılık katsayısının ise .93 olduğu ifade edilmiştir (Üstüner, 2006).

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın yapılış amacına uygun olarak veriler kontrol edilmiş ve kayıt edilmiştir. Bartın ilinde görevli beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin içinde 12 katılımcının, demografik bilgilerin ve ölçek sorularının eksiklerin bulunmasından dolayı işleme alınmamış ve 1 katılımcı anket çalışmasına katılmak istemediğinden dolayı anket uygulanmamıştır. Anket uygulaması yapılan ve geriye kalan 84 anket değerlendirmeye alınmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarından ise 9 tanesi demografik bilgilerin, ölçek sorularının eksik doldurulmasından dolayı işleme alınmamış ve geriye kalan 240 anket değerlendirilmiştir. Verilerin analizi aşamasında SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizlerde görev yapılan yer, görev unvanı, mesleki kıdem, cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf düzeyi, aktif spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, pedagojik formasyon durumu, haftalık çalışma süresi gibi kişisel bilgilerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımlarını ortaya çıkartmak amacıyla tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır.

Araştırma çerçevesinde ölçeklere verilen yanıtların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) ve standart sapmaları (ss) hesaplanarak katılımcıların serbest zaman ilgilenim, rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin dağılımlar belirlenmiştir ve ölçme aracının güvenirliğini test etmek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. İstatiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek ve ikili karşılaştırmalar için Independent Samples t- Testi analizi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmaları için anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testi sonucunda anlamlı bulunan farklılıkların kaynağını belirlemek için TUKEY testi kullanılmıştır. Normal dağılım sergilemeyen veriler için ise Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Katılımcıların serbest zaman ilgilenim, rekreasyon fayda ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının birbirleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm test ölçümlerinde anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) kabul edilmiştir.

3.7. Güvenirlilik

Araştırmada kullanılan ÖMYTÖ, RFÖ ve SZİÖ'ne ait alpha güvenirlilik katsayı değerleri tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, Rekreasyon Fayda Ölçeği ve Serbest Zaman İlgilenim Ölçeklerinin Toplam İç Tutarlılık Katsayıları

	n	Alpha Güvenirlilik Katsayısı
ÖMYTÖ	324	,955
RFÖ	324	,940
SZİÖ	324	,875

Tablo 3.1 incelendiğinde, ÖMYTÖ'nin alpha güvenirlilik katsayısı ,955 bulunmuş ve bu değere göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. RFÖ'nin alpha güvenirlilik katsayısı ,940 bulunmuş ve bu değere göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. SZİÖ'nin alpha güvenirlilik katsayısı ,875 bulunmuş ve bu değere göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karagöz'e (2014) göre alpha güvenirlilik katsayı değerinin yorumu şu şekildedir:

- “ $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ” aralığında yapılan anket güvenilir değildir.
- “ $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ” aralığında yapılan anket düşük güvenilirliğe sahiptir.
- “ $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ” aralığında yapılan anket oldukça güvenilirdir.
- “ $0,80 \leq \alpha < 1,40$ ” aralığında yapılan anket yüksek derecede güvenilirliğe sahiptir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Demografik Özelliklere Ait Bulgular

Bu bölümde katılımcıların görev yaptığı yer, görev unvanı, mesleki kıdem, cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf düzeyi, aktif spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, pedagojik formasyon durumu, haftalık çalışma süresi gibi kişisel bilgilerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları tablolar halinde yer almaktadır.

Araştırmaya katılan 84 beden eğitimi ve spor öğretmeninin görev yaptığı yer, görev unvanı, mesleki kıdemi, medeni durumu ve formasyon alıp almama durumuna ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Görev Yaptığı Yer, Görev Unvanı, Mesleki Kıdemi, Medeni Durum ve Formasyon Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Görev yaptığı yer	f	%
Merkez	69	82,1
İlçe	15	17,9
Toplam	84	100,0
Görev Unvanı	f	%
Öğretmen	74	88,1
Yönetici	14	11,9
Toplam	84	100,0
Mesleki Kıdem(Yıl)	f	%
3-13yıl	41	48,8
14-24 yıl	33	39,3
25 yıl ve üzeri	10	11,9
Toplam	84	100,0
Medeni Durum	f	%
Evli	71	84,5
Bekâr	13	15,5
Toplam	84	100,0
Formasyon Eğitimi	f	%
Aldım	48	57,1
Almadım	36	42,9
Toplam	84	100,0

Tablo 4.1 İncelendiğinde, öğretmenlerin %82,1'inin merkezde, %17,9'unun ilçelerde görev yaptığı; %88,1'inin öğretmen, %11,9'unun yönetici olduğu; %48,8'inin 3-13 yıl , %39,3'ünün 14-24yıl, %11,9'unun 25 yıl ve üzerinde mesleki kıdem yılı olduğu; %84,5'inin evli, %15,5'inin bekar olduğu; %57,1'inin formasyon aldığı, %42,9'unun formasyon almadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan 240 beden eğitimi ve spor öğretmen adayının sınıf düzeylerine ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sınıf Düzeyi	f	%
1	59	24,6
2	60	25,0
3	62	25,8
4	59	24,6
Toplam	240	100,0

Tablo 4.2 İncelendiğinde, öğretmen adaylarının %24,6 'sının sınıfı 1, %25,0'ının sınıfı 2, %25,8'inin sınıfı 3, %24,6'sının sınıfı 4 olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 84 öğretmen ve 240 öğretmen adayının cinsiyet ve yaşlarına ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Yaş Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Erkek	215	66,4
Kadın	109	33,6
Toplam	324	100,0
Yaş	f	%
18-20 yaş	72	22,2
21-23 yaş	145	44,8
24-30 yaş	29	9,0
31 yaş ve üzeri	78	24,1
Toplam	324	100,

Tablo 4.3 İncelendiğinde, öğretmen ve öğretmen adaylarının %66,4'ünün erkek, %33,6'sının kadın, olduğu; %22,2'sinin 18-20 yaş, %44,8'inin 21-23 yaş, %9,0'ının 24-30 yaş, %24,1'inin 31 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 84 öğretmen ve 240 öğretmen adayının spor yılına ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Spor Yıllarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Spor Yılı	f	%
10 yıl ve altı	191	59,0
11-21 yıl	85	26,2
22 yıl ve üzeri	48	14,8
Toplam	324	100,

Tablo 4.4 İncelendiğinde, öğretmen ve öğretmen adaylarının spor yılı geçmişinde %59,0'ının 10 yıl ve altı, %26,2'sinin 11-21 yıl, %14,8'inin 22 yıl ve üzerinde spor yılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 84 öğretmen ve 240 öğretmen adayının branşlarına ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Aktif Spor Branşlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Branş	f	%
Bireysel sporla uğraşanlar	83	25,6
Takım sporuyla uğraşanlar	125	38,6
Hem bireysel hem takım sporuyla uğraşanlar	116	35,8
Toplam	324	100,0

Tablo 4.5 İncelendiğinde, öğretmen ve öğretmen adaylarının %25,6'sının bireysel, %38,6'sının takım, %35,8'inin hem bireysel hem takım sporlarıyla uğraştığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan 84 öğretmen ve 240 öğretmen adayının günlük serbest zaman sürelerine ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.6'da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Günlük Serbest Sürelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Günlük Serbest Zaman Süresi (Saat)	f	%
3 saat ve altı	71	21,9
4-5 saat	132	40,7
6 saat ve üzeri	121	37,3
Toplam	324	100,0

Tablo 4.6 İncelendiğinde, öğretmen ve öğretmen adaylarının %21,9'unun 3 saat ve altı,%40,7'sinin 4-5 saat, %37,3'ünün 6 saat ve üzeri günlük serbest zaman sürelerinin olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 84 öğretmen ve 240 öğretmen adayının haftalık çalışma sürelerine ait frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.7'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Haftalık Çalışma Zamanlarının Frekans ve Yüzde Dağılımları

Haftalık Çalışma Zaman Süreleri(Saat)	f	%
10 saat ve altı	73	22,5
11-19 saat	96	29,6
20-28 saat	72	22,2
29 ve üzeri	83	25,6
Toplam	324	100,0

Tablo 4.7 İncelendiğinde, öğretmen ve öğretmen adaylarının %22,5'inin 10 saat ve altı, %29,6'sının 11-19 saat, %22,2'sinin 20-28 saat, %25,6'sının 29 saat ve üzeri haftalık çalışma zaman sürelerinin olduğu görülmektedir

4.2. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular

Bu bölümde verilere ilişkin yapılan T- testi, Pearson korelasyon analizi, ANOVA, Mann- Whitney U ve Kruskal Wallis testi sonuçları tablolar halinde yer almaktadır.

Araştırmada cevabı aranan ilk soru beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup

olmadığıdır. Bu soruya cevap aramak için yapılan bağımsız örneklemelere ait t-testi sonuçları tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları

	n	$\bar{x}$	Ss	t	df	p
Öğretmen	84	2,4790	,49516	-2,985	322	,003
Öğretmen adayı	240	2,6734	,56286			

Tablo 4.8 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(322)} = -2,985$, $p < 0,05$). Bu farklılık öğretmen adaylarının lehinedir. Ortalamalar incelendiğinde öğretmen adaylarının tutum düzeyleri öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada cevabı aranan ikinci soru beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. Bu soruya cevap aramak için yapılan bağımsız örneklemelere ait t-testi sonuçları tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Serbest Zaman İlgilenim Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları

	n	$\bar{x}$	Ss	t	df	p
Öğretmen	84	4,2587	,54125	3,412	322	,001
Öğretmen adayı	240	4,0356	,50691			

Tablo 4.9 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(322)} = 3,412$, $p < 0,5$). Bu farklılık öğretmenler lehinedir. Ortalamalar incelendiğinde öğretmenlerin ilgilenim düzeyleri, öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada cevabı aranan üçüncü soru öğretmen ve öğretmen adaylarının rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan bağımsız örneklemelere ait t-testi sonuçları tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Rekreasyon Faaliyetlerinin Fayda Düzeylerine Göre T- Testi Sonuçları

	n	$\bar{x}$	Ss	t	df	p
Öğretmen	84	4,2659	,50545	1,638	322	,102
Öğretmen adayı	240	4,1618	,49969			

Tablo 4.10 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($t_{(322)}=1,638$, $p>0,05$). Ortalamalar incelendiğinde öğretmenlerin rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim düzeyleri ve rekreasyon faaliyetlerinin faydaları arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Pearson Korelasyon analizine ait bulgular tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Faydaları Arasındaki İlişki

		SZİÖ	RFÖ	ÖMYTÖ
SZİÖ	R	1	,535**	-,278**
	p		,000	,000
	n	324	324	324
RFÖ	R		1	-,186**
	p			,001
	n		324	324
ÖMYTÖ	R			1
	p			
	n			324

** $p<0,05$, $r<0,01$

Tablo 4.11 incelendiğinde SZİÖ ile RFÖ arasında orta düzeyde pozitif yönde ,000 değerinde anlamlı bir ilişki vardır. SZİÖ ile ÖMYTÖ arasında zayıf düzeyde negatif yönde ,000 değerinde anlamlı bir ilişki vardır. RFÖ ile ÖMYTÖ arasında çok zayıf düzeyde negatif yönde ,001 değerinde anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik cinsiyet durumuna göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan bağımsız örneklemlere ait t-testi sonuçları tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Cinsiyete Göre T- Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	t	df	p
SZİÖ	Kadın	109	4,1187	,49161	-,616	322	,538
	Erkek	215	4,0806	,54094			
RFÖ	Kadın	109	4,2099	,49009	-,537	322	,592
	Erkek	215	4,1781	,50944			
ÖMYTÖ	Kadın	109	2,5514	,53330	1,665	322	,097
	Erkek	215	2,6592	,55896			

Tablo 4.12 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenimleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(322)} = -,616, p > 0,05$). Öğretmen ve öğretmen adaylarının rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(322)} = -,537, p > 0,05$). Öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(322)} = 1,665, p > 0,05$). Ortalamalar incelendiğinde kadınların serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinde ise erkeklerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik yaş durumuna göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.13’te sunulmuştur.

Tablo 4.13. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
SZİÖ	Gruplar Arası	3,519	3	1,173	4,401	,005
	Gruplariçi	85,307	320	,267		
	Toplam	88,826	323			
RFÖ	Gruplar Arası	1,561	3	,520	2,082	,102
	Gruplariçi	79,992	320	,250		
	Toplam	81,553	323			
ÖMYTÖ	Gruplar Arası	5,463	3	1,821	6,269	,000
	Gruplariçi	92,955	320	,290		
	Toplam	98,418	323			

Tablo 4.13 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında yaş durumlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(3-320)}=4,40$, $p<0,05$). Öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında yaş durumlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(3-320)}=6,26$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için post hoc testlerinden TUKEY testi yapılmıştır.

Tukey testi sonuçlarına göre, SZİÖ’ünde 21-23 yaş ile 31 yaş ve üzerindeki katılımcılar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada 31 yaş ve üzeri ($\bar{x}=4,2709$) katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları 21-23 yaş ($\bar{x}=4,0092$) arasındaki katılımcılardan daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize yaş arttıkça serbest zaman ilgileniminin arttığını gösteriyor. ÖMYTÖ’ünde 18-20 yaş ile 31 yaş ve üzeri arasında, 21-23 yaş ile 31 yaş ve üzeri arasında ve 24-30 yaş ile 31 yaş ve üzeri katılımcılar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada 18-20 yaş ($\bar{x}=2,6850$), 21-23 yaş ($\bar{x}=2,6391$), 24-30 yaş ($\bar{x}=2,9037$) arasındaki katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının aritmetik ortalamaları 31 yaş ve üzeri ($\bar{x}=2,4314$) katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize yaş arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığını gösteriyor. Ancak beden eğitimi ve spor

öğretmenlerinin ve adaylarının rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında yaş durumlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik spor branşı durumuna göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.14'te sunulmuştur.

Tablo 4.14. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Yapılan Spor Branşına Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
SZiÖ	Gruplar Arası	1,267	2	,633	2,322	,100
	Gruplariçi	87,559	321	,273		
	Toplam	88,826	323			
RFÖ	Gruplar Arası	2,256	2	1,128	4,566	,011
	Gruplariçi	79,297	321	,247		
	Toplam	81,553	323			
ÖMYTÖ	Gruplar Arası	1,353	2	,676	2,237	,108
	Gruplariçi	97,065	321	,302		
	Toplam	98,418	323			

Tablo 4.14 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenim ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında spor branşına göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Öğretmen ve öğretmen adaylarının rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(2-321)}=4,56$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için post hoc testlerinden TUKEY testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre bireysel sporla uğraşanlar ile takım sporuyla uğraşanlar arasında ve bireysel sporla uğraşanlar ile hem bireysel hem takım sporuyla uğraşanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada takım sporuyla uğraşan ($\bar{x}=4,2460$) ve hem bireysel hem takım sporuyla uğraşan ($\bar{x}=4,2284$) katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda

düzeylerinin aritmetik ortalamaları bireysel sporla uğraşan ($\bar{x}=4,0472$) katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin bireysel sporla uğraşanlarda daha düşük olduğunu gösteriyor.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik spor yılı durumuna göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.15'te sunulmuştur.

Tablo 4.15. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Spor Yılına Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
SZİÖ	Gruplar Arası	1,346	2	,673	2,470	,086
	Gruplarıçi	87,479	321	,273		
	Toplam	88,826	323			
RFÖ	Gruplar Arası	,030	2	,015	,059	,943
	Gruplarıçi	81,523	321	,254		
	Toplam	81,553	323			
ÖMYTÖ	Gruplar Arası	1,833	2	,917	3,046	,049
	Gruplarıçi	96,585	321	,301		
	Toplam	98,418	323			

Tablo 4.15 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında spor yılına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken ($p<0,05$), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($F_{(2-321)}=3,04$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için post hoc testlerinden TUKEY testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre, 10 yıl ve altında spor yapanlar ile 22 yıl üzerinde spor yapanlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada 10 yıl ve altı ($\bar{x}=2,6818$) spor yılına sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının aritmetik ortalamaları 22 yıl ve üzeri

($\bar{x}=2,4841$) spor yılına sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize spor yılı arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların azaldığını gösteriyor.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik günlük serbest zaman sürelerine göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.16’da sunulmuştur.

Tablo 4.16. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Günlük Serbest Zaman Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
SZİÖ	Gruplar Arası	,817	2	,409	1,490	,227
	Gruplarıçi	88,009	321	,274		
	Toplam	88,826	323			
RFÖ	Gruplar Arası	1,367	2	,684	2,737	,066
	Gruplarıçi	80,186	321	,250		
	Toplam	81,553	323			
ÖMYTÖ	Gruplar Arası	1,274	2	,637	2,105	,124
	Gruplarıçi	97,144	321	,303		
	Toplam	98,418	323			

Tablo 4.16 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında günlük serbest zaman süresine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Araştırmada 3 saat ve altı ($\bar{x}= 4,1850$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalaması 4-5 saat ($\bar{x}=4,0818$) ve 6 saat ve üstü ($\bar{x}=4,0523$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize günlük serbest zaman süresi arttıkça serbest zaman ilgileniminin azaldığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyi içinde görüldüğü tespit edilmiştir. Araştırmada 6 saat ve üstü ($\bar{x}=2,7037$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum aritmetik ortalaması 4-5 saat ($\bar{x}=2,5813$) ve 3 saat ve altı ($\bar{x}= 2,5630$) günlük serbest zaman süresine

sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize günlük serbest zaman süresi arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun arttığını gösteriyor.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik haftalık çalışma saatlerine göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu soruda öğretmenlerin haftalık işte çalışma süreleri ile öğretmen adaylarının haftalık ders çalışma süreleri incelenmiştir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.17’de sunulmuştur.

Tablo 4.17. Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Haftalık Çalışma Saatlerine Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
	Gruplar Arası	1,266	3	,422	1,542	,204
SZİÖ	Gruplarıçi	87,560	320	,274		
	Toplam	88,826	323			
	Gruplar Arası	,093	3	,031	,122	,947
RFÖ	Gruplarıçi	81,460	320	,255		
	Toplam	81,553	323			
	Gruplar Arası	1,431	3	,477	1,574	,196
ÖMYTÖ	Gruplarıçi	96,987	320	,303		
	Toplam	98,418	323			

Tablo 4.17 incelendiğinde öğretmen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında haftalık çalışma saatine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Araştırmada 29 saat ve üzeri ($\bar{x}=4,1855$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları 10 saat ve altı ($\bar{x}=4,0301$), 11-19 saat ($\bar{x}=4,0444$) ve 20-28 saat ($\bar{x}=4,1167$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Buda bize haftalık çalışma saatleri arttıkça serbest zaman ilgileniminin arttığını gösteriyor. Araştırmada 10 saat ve altı ($\bar{x}=2,7033$)

haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum aritmetik ortalamaları 11-19 saat ($\bar{x}=2,6023$), 20-28 saat ($\bar{x}=2,6761$) ve 29 saat ve üzeri ($\bar{x}=2,5301$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Buda bize haftalık çalışma saatleri arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri içinde görüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik sınıf seviyelerine göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan ANOVA testi sonuçları tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4.18. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Sınıf Seviyelerine Göre ANOVA Sonuçları

		kareler toplamı	df	kareler ortalaması	f	p
SZİÖ	Gruplar Arası	,661	3	,220	,856	,465
	Gruplarıçi	60,751	236	,257		
	Toplam	61,412	239			
RFÖ	Gruplar Arası	2,453	3	,818	3,372	,019
	Gruplarıçi	57,222	236	,242		
	Toplam	59,675	239			
ÖMYTÖ	Gruplar Arası	1,520	3	,507	1,612	,187
	Gruplarıçi	74,196	236	,314		
	Toplam	75,717	239			

Tablo 4.18 incelendiğinde, öğretmen adaylarının serbest zaman ilgilenimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında sınıf seviyelerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken ($p>0,05$), rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin arasında sınıf seviyelerine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir ($F_{(3-236)}=3,37$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için post hoc testlerinden TUKEY testi yapılmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre, 3. Sınıf ve 4. Sınıfa gidenler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada 4. Sınıfa ($\bar{x}=4,2994$) giden katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin aritmetik ortalamaları 3. sınıfa ($\bar{x}=4,0255$) giden katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize sınıf seviyesi arttıkça rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin arttığını gösteriyor.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik görev yapılan yere göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları tablo 4.19’da sunulmuştur.

Tablo 4.19. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Görev Yapılan Yere Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Görev yapılan yer	n	sıra ortalaması	sıra toplamı	u	p
SZİÖ	Merkez	69	40,91	2823,00	408,000	,200
	İlçe	15	49,80	747,00		
	Toplam	84				
RFÖ	Merkez	69	43,71	3016,00	434,000	,329
	İlçe	15	36,93	554,00		
	Toplam	84				
ÖMYTÖ	Merkez	69	45,25	3122,50	327,500	,026
	İlçe	15	29,83	447,50		
	Toplam	84				

Tablo 4.19 incelendiğinde görev yapılan yere göre öğretmenlerin SZİÖ, RFÖ ve ÖMYTÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında görev yapılan yere göre anlamlı bir fark görülmezken ($p>0,05$), rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Araştırmada ilçede ($\bar{x}=49,80$) görev yapan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları merkezde ($\bar{x}=40,91$) görev yapan katılımcılara göre daha yüksek

çıkacağı görülmüştür. Araştırmada merkezde ($\bar{x}=43,71$) görev yapan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ilçelerde ($\bar{x}=36,93$) görev yapan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize görev yapılan yerin merkezde olması rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin arttığını gösteriyor. Aynı durum öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik görev unvanına göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları tablo 4.20’de sunulmuştur.

Tablo 4.20. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Görev Unvanına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Görev unvanı	n	sıra ortalaması	sıra toplamı	u	p
SZİÖ	Öğretmen	74	41,15	3045,00	270,000	,167
	Yönetici	10	52,50	525,00		
	Toplam	84				
RFÖ	Öğretmen	74	41,50	3071,00	296,000	,306
	Yönetici	10	49,90	499,00		
	Toplam	84				
ÖMYTÖ	Öğretmen	74	42,09	3114,50	339,500	,673
	Yönetici	10	45,55	455,50		
	Toplam	84				

Tablo 4.20 incelendiğinde görev unvanına göre öğretmenlerin SZİÖ, RFÖ ve ÖMYTÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında görev unvanına göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Araştırmada yönetici ($\bar{x}= 52,50$) olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları öğretmen ($\bar{x}=41,15$) olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize görevinde yükseldikçe serbest zaman ilgilenimleri arttığını

gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik medeni duruma göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları tablo 4.21’de sunulmuştur.

Tablo 4.21. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Medeni Duruma Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Medeni durum	n	sıra ortalaması	sıra toplamı	u	p
SZİÖ	Evli	71	42,95	3049,50	429,500	,692
	Bekar	13	40,04	520,50		
	Toplam	84				
RFÖ	Evli	71	41,51	2947,50	391,500	,386
	Bekar	13	47,88	622,50		
	Toplam	84				
ÖMYTÖ	Evli	71	42,12	2990,50	434,500	,738
	Bekar	13	44,58	579,50		
	Toplam	84				

Tablo 4.21 incelendiğinde medeni duruma göre öğretmenlerin SZİÖ, RFÖ ve ÖMYTÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında medeni duruma göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Araştırmada evli ($\bar{x}=42,95$) olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları bekar ($\bar{x}=40,04$) olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize evli olan katılımcıların serbest zaman ilgilenimlerinin daha yüksek olduğunu gösteriyor. Araştırmada bekar ($\bar{x}=47,88$) olan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri aritmetik ortalamaları evli ($\bar{x}=41,51$) olan katılımcılara göre daha

yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize bekar olan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin daha yüksek olduğunu gösteriyor. Aynı durum öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda beden eğitimi ve spor yüksekokulunun öğretmenlik bölümü dışında mezun olup formasyon alan öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik pedagojik formasyon alıp almama durumuna göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları tablo 4.22’de sunulmuştur.

Tablo 4.22. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgiilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Pedagojik Formasyon Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Pedagojik formasyon	n	sıra ortalaması	sıra toplamı	u	p
SZİÖ	Aldım	48	41,80	2006,50	830,500	,762
	Almadım	36	43,43	1563,50		
	Toplam	84				
RFÖ	Aldım	48	41,01	1968,50	792,500	,518
	Almadım	36	44,49	1601,50		
	Toplam	84				
ÖMYTÖ	Aldım	48	44,72	2146,50	757,500	,335
	Almadım	36	39,54	1423,50		
	Toplam	84				

Tablo 4.22 incelendiğinde pedagojik formasyon durumuna göre öğretmenlerin SZİÖ, RFÖ ve ÖMYTÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında pedagojik formasyon durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Araştırmada formasyon almayan ($\bar{x}=43,43$) katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları formasyon alan ($\bar{x}=41,80$) katılımcılara göre daha yüksek çıktığını

gösteriyor. Bu da bize formasyon almayan katılımcıların serbest zaman ilgilenimlerinin daha fazla olduğunu gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri içinde tespit edilmiştir. Araştırmada formasyon alan ($\bar{x}=44,72$) katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik aritmetik ortalamaları formasyon almayan ($\bar{x}=39,54$) katılımcılara göre yüksek çıktığını gösteriyor.

Araştırmada cevabı aranan diğer bir soruda öğretmenlerin mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine yönelik mesleki kıdem yılına göre farklılaşma olup olmadığını belirlemesidir. Bu amaçla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları tablo 4.23'te sunulmuştur.

Tablo 4.23. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, Serbest Zaman İlgilenimleri ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeylerinin Mesleki Kıdem Yılına Göre Kruskal-Wallis Test Sonuçları

	Mesleki kıdem	n	sıra ortalaması	df	p
SZİÖ	3-13 yıl	41	40,05	2	,161
	14-24 yıl	33	41,39		
	25 yıl ve üzeri	10	56,20		
	Toplam	84			
RFÖ	3-13 yıl	41	42,01	2	,315
	14-24 yıl	33	39,88		
	25 yıl ve üzeri	10	53,15		
	Toplam	84			
ÖMYTÖ	3-13 yıl	41	42,09	2	,755
	14-24 yıl	33	41,39		
	25 yıl ve üzeri	10	47,85		
	Toplam	84			

Tablo 4.23 incelendiğinde mesleki kıdem yılına göre öğretmenlerin SZİÖ, RFÖ ve ÖMYTÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal-wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında mesleki kıdem yılına göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Araştırmada 25 yıl ve üzeri ($\bar{x}=56,20$) mesleki kıdem yılına sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalaması 3-13 yıl ($\bar{x}=40,05$) ve 14-24 yıl ($\bar{x}=41,39$) mesleki kıdemine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize mesleki kıdem arttıkça serbest zaman ilgilenimin arttığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Beşinci bölümde, yapılan çalışmadaki demografik bilgilerin yer aldığı kişisel bilgi formunda bulunan görev yapılan yer, görev unvanı, mesleki kıdem yılı, cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf düzeyi, spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, pedagojik formasyon durumu, haftalık çalışma saati dikkate alınarak katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerine yönelik bulgular tartışılmış, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Tablo 4.1' de katılımcıların görev yerlerine bakıldığında araştırmanın örneklemini oluşturan 84 beden eğitimi ve spor öğretmeninden 69'u (%82,1) merkezde, 15'i (%17,9) ilçelerde görev yapmaktadır. Merkez ve ilçelerde görev yapan öğretmenlerin görev yerleri ilk defa atanacak olan öğretmenlerde KPSS puanına göre, öğretmenlik görevini yapmakta olan öğretmenlerin atamaları ise zorunlu çalışma sürelerinin tamamlanmasından sonra öğretmenin atama isteyip tercih yapmasıyla MEB tarafından yapılır. Bartın ilinin küçük bir il olması, halkın çoğunlukla merkezde yaşaması ve toplamda 3 ilçesinin bulunmasından dolayı öğretmenlerin görev yerleri merkezde toplanmıştır. Bu nedenle merkezde görev yapan öğretmen sayısının ilçelerde görev yapan öğretmen sayısından fazla çıktığını söyleyebiliriz.

Katılımcıların görev unvanına bakıldığında öğretmen olarak görev yapan 74 kişi (%88,1), yönetici olarak görev yapan ise 14 kişi (%11,9) bulunmaktadır. Yönetici konumunda olan katılımcıların sayısının az olmasının nedenlerini yönetici olmak için gereken koşulları sağlamama, yapılan sınavlardan başarısız olma ya da katılımcının yöneticilik konumuna sahip olmak istememesi gibi faktörleri söyleyebiliriz. Bunun yanında okullardaki yönetici kontenjanlarının öğretmen kontenjanına göre daha az olmasını da söyleyebiliriz.

Aynı zamanda öğretmenlerin mesleki kıdem yılına bakıldığında 3-13 yıl arasında 41 kişi (%48,8), 14-24 yıl arasında 33 kişi (%39,3), 25 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olanlar 10 kişi (%11,9) olduğu bilinmektedir. Sonuçlara bakıldığında en yüksek ortalamayı %48,8 ile 3-13 yıl arasında mesleki kıdem yılı olanlar oluştururken, en düşük ortalamayı %11,9 ile 25 yıl ve üzeri mesleki kıdem yılı olanlar oluşturmaktadır.

Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde ise evli olanların 71 kişi (%84,5), bekar olanların 13 kişi (%15,5) olduğu bilinmektedir. Buradan hareketle evli öğretmen sayısı bekar öğretmen sayılarından daha fazladır. Bunun nedenini katılımcıların öğretmenlik mesleğini yapmalarına, aylık düzenli bir gelire sahip olmalarına, ekonomik açıdan özgür olmalarına bağlı olarak maddi açıdan aile geçindirebilecek durumda olmalarına bağlı olarak evli olan öğretmen sayısının daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Katılımcıların pedagojik formasyon durumlarına bakıldığında formasyon olan 48 kişi (%57,1), formasyon almayan 36 kişi (%42,9) olduğu bilinmektedir. Bu sayılara bakıldığında formasyon alanların sayısı daha fazladır. Bu yüzden üniversitelerde beden eğitimi ve öğretmenlik bölümü dışında kalan bölümlere verilen pedagojik formasyon derslerini alan öğrencilerin KPSS'den öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilere göre daha başarılı puanlar alıp atandığını söyleyebiliriz.

Tablo 4.2 incelendiğinde katılımcıların sınıf seviyeleri dağılımlarına bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarından 1. sınıfa giden 59 kişi (%24,6), 2. sınıfa giden 60 (%25,0), 3. sınıfa giden 62 kişi (%25,8) ve 4. Sınıfa giden 59 kişi (%24,6) olduğu bilinmektedir. Öğrenci alımlarının üniversitelerin belirli bir kontenjan doğrultusunda olmasının bu sayıların ortaya çıkmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 4.3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet dağılımlarına bakıldığında araştırmanın örneklemini oluşturan 324 kişiden 215'i (%66,4) erkek, 109'u (%33,6) kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin sayısının fazla olmasının nedenini üniversitelerin kontenjan dağılımındaki erkek sayısının kadınlardan fazla olmasına ve buna bağlı olarak mezun erkek sayısının kadın sayısından fazla olduğunu söyleyebiliriz. Bundan dolayı mesleğini yapan erkek sayısı kadınlardan daha fazladır.

Katılımcıların yaş dağılımları bakıldığında 18-20 yaş arasında 72 kişi (%22,2), 21-23 yaş arasında 145 kişi (%44,8), 24-30 yaş arasında 29 kişi (%9,0) , 31 yaş ve üzeri 78 kişi (%24,1) olduğu bilinmektedir. Bu dağılımda katılımcının 18 yaşında üniversiteye başlamakta ve 4 yıllık eğitim sonucunda 22 yaşında mezun olmaktadır. Buradan hareketle 18-20 yaş arası ve 21-23 yaş arasındaki katılımcılar üniversite öğrenimi görmektedir. Katılımcılar meslek hayatına ise 22 yaşından sonra atılmaktadırlar yani 24-30 yaş arası, 31

yaş ve üzeri katılımcılar meslek hayatında yerlerini almışlardır. Bu nedenle de ortaya çıkan sonuçlarda öğrenci sayılarının öğretmen sayılarından fazla olması çıkan sonuçlarda etkili olmuştur diyebiliriz.

Tablo 4.4 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının spor yıllarına ait verilere göre spor yılı 10 yıl ve altı 191 kişi (%59,0), 11-21 yıl arası 85 kişi (%26,2), 22 yıl ve üzeri 48 kişi (%14,8) olduğu bulunmuştur. Katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adayı olduğu için spor yılları önem arz etmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni veya adayları meslekleri gereği sporun içindedir ve bu alanda gelişim göstermek için uzun yıllar spor yapmaktadırlar. Buna göre katılımcıların küçük yaşta spora başlamış olmaları, farklı spor dallarıyla uğraşmış olmaları veya meslek hayatının içinde halen sporla uğraşıyor olmaları ortaya çıkan sonuçlarda etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.5 incelendiğinde katılımcıların spor branşı dağılımına bakıldığında araştırmanın örneklemini oluşturan 324 kişiden bireysel sporla uğraşan 83 kişi (%25,6), takım sporuyla uğraşan 125 kişi (%38,6), hem bireysel hem takım sporuyla uğraşanlar 116 kişi (%35,8) olduğu bilinmektedir. Sayılara bakıldığında takım sporuyla uğraşanların sayısının fazla olduğu görülmektedir. Takım sporlarında elde edilen başarıların daha çok ses getirmesi ve insanların çocukluğundan itibaren arkadaş çevresiyle takım halinde oyunlar oynaması takım sporuna olan ilginin yüksek olmasında etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.6 incelendiğinde araştırma örneklemini oluşturan 324 kişinin günlük serbest zaman sürelerine bakıldığında, günlük serbest zaman süresi 3 saat ve altı 71 kişi (%21,9), 4-5 saat arası 132 kişi (%40,7), 6 saat ve üzeri 121 kişi (%37,3) olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleğin içinde olmaları evli olmaları ve sorumluluklarının fazla olması serbest zaman sürelerinin az olmasında etkili olabilirken, öğretmen adaylarının ise okul hayatının yoğunluğu, okuduğu şehirdeki hayat şartları serbest zaman sürelerini kısa veya uzun olmasında etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.7 incelendiğinde araştırma örneklemini oluşturan 324 kişinin haftalık çalışma sürelerine bakıldığında, haftalık çalışma süresi 10 saat ve altı olan 73 kişi (%22,5), 11-19 saat arası 96 kişi (%29,6), 20-28 saat arası 72 kişi (%22,2), 29 saat ve üzeri 83 kişi (%25,6) olduğu bulunmuştur. Öğretmen adayları, öğretmenlere göre mesleğin daha

gerisinde kalabilmektedirler yani öğretmen mesleğinin içinde olduğu için spor faaliyetlerine daha fazla zaman ayırıp o branşla ilgilenilebilirken, öğretmen adayları okul, ekonomik kısıtlılık veya okuduğu şehirdeki sorumlulukları nedeniyle spor branşına yönelik fazla zaman ayıramadığı düşünülebilir.

Tablo 4.8’ de katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerine göre t- testi sonuçlarında ortalama puanlarına bakıldığında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri öğretmenlere göre daha yüksek çıkmıştır. Tablo incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(322)} = -2,985$, $p < 0,05$). Öğretmen aday sayısının öğretmenlerden fazla olmasından dolayı sonuçlarda etkili olduğu söylenebilir. Öğretmen adayları mesleğinin içinde olmadığından dolayı mesleğinin zorluklarını ve olumsuz taraflarını göremeyebilirler, öğretmenler ise mesleğinin içinde oldukları için her türlü olumsuz durumun farkında olurlar ve mesleğinin olumlu olumsuz yönlerini bilirler. Bu yüzden ortalama puanlarının öğretmen adaylarında öğretmenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Doğan ve Çoban (2009) yapmış olduğu çalışma sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Bu da çalışmamızdaki bulguları desteklemektedir.

Tablo 4.9’ da katılımcıların serbest zaman ilgilenim düzeylerine göre t- testi sonuçlarında ortalama puanlarına bakıldığında öğretmenlerin ilgilenim düzeyleri öğretmen adaylarına göre daha yüksek çıkmıştır. Tablo incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının mesleğine yönelik serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(322)} = 3,412$, $p < 0,5$). Bunun nedeni olarak öğretmenlerin mesleğinin içinde olması, beden eğitimi ve spor alanında faal durumda bulunmalarını gösterebilirken, öğretmen adaylarının ise öğretmenlik mesleğine tam olarak ulaşamadıkları için öğretmenlik duygularının yeteri kadar oluşmamasına bağlı olarak bu sonucun çıktığı söylenebilir.

Tablo 4.10’ da katılımcıların rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeylerine göre t- testi sonuçlarında ortalama puanlarına bakıldığında öğretmenlerin rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri öğretmen adaylarına göre daha yüksek çıkmıştır. Tablo incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($t_{(322)} = 1,638$, $p > 0,05$).

Öğretmenlerin mesleğin içinde olması ve bölümünün farklı alanlarla ilişkisini daha iyi anlamalarından dolayı ortalama puanların öğretmenlerde daha yüksek çıktığını söyleyebiliriz.

Tablo 4.11' de katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerine yönelik korelasyon analizi sonuçlarına göre, SZİÖ ile RFÖ arasında pozitif yönde ,000 değerinde anlamlı bir ilişki vardır. Serbest zaman ilgilenim düzeyi artarken rekreasyon faaliyetlerin fayda düzeyleri de artmaktadır veya serbest zaman ilgilenim düzeyi azalırken rekreasyon faaliyetlerin fayda düzeyleri de azalmaktadır. SZİÖ ile ÖMYTÖ arasında negatif yönde ,000 değerinde anlamlı bir ilişki vardır. Serbest zaman ilgilenim düzeyi artarken öğretmenlik mesleğine yönelik tutum azalmaktadır veya serbest zaman ilgilenim düzeyi azalırken öğretmenlik mesleğine yönelik tutum artmaktadır. RFÖ ile ÖMYTÖ arasında negatif yönde ,001 değerinde anlamlı bir ilişki vardır. Rekreasyon faaliyetleri fayda düzeyi artarken öğretmenlik mesleğine yönelik tutum azalmaktadır veya rekreasyon faaliyetleri fayda düzeyi azalırken öğretmenlik mesleğine yönelik tutum artmaktadır.

Tablo 4.12' de katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin cinsiyete göre t- testi sonuçlarına bakıldığında katılımcıların, serbest zaman ilgilenimleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(322)} = -,616$, $p > 0,05$). Katılımcıların, rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(322)} = -,537$, $p > 0,05$). Katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(322)} = 1,665$, $p > 0,05$). T- testinin sonuçlarına göre, ortalama puanlarına bakıldığında; kadınların ilgilenim düzeyleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri erkeklere göre daha yüksektir ancak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyinde ise erkeklerin tutumu kadınlara göre daha yüksektir. Böyle bir sonucun çıkmasında kadınların sağlık, zayıflama veya formunu koruma amacıyla yapılan faaliyetlerde erkeklere göre daha aktif olmalarından dolayı ilgilenimlerinin ve rekreasyona yönelik fayda düzeylerinin yüksek çıktığını söylenebilir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında ise erkek sayısının okullarda ve meslek hayatında fazla olmasından dolayı ve erkeklerin bu alana daha çok önem vermelerinden dolayı erkeklerin ortalaması kadınlara göre daha yüksek çıktığı söylenebilir. Özder ve diğerlerinin (2010)

çalışmasında cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Semerci ve Semerci (2004) cinsiyete göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çalışma sonuçlarımızın tersi yönde Tanrıoğen (1997) çalışmasında katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir ve kız öğrencilerin tutum puanları, erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Tablo 4.13' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri yaşa göre incelendiğinde, rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p>0,05$), katılımcıların serbest zaman ilgilenim düzeyleri ($F_{(3-320)}=4,40$, $p<0,05$) ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($F_{(3-320)}=6,26$, $p<0,05$) arasında yaş durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY test istatistiği sonuçlarına göre, SZİÖ' inde 21-23 yaş ile 31 yaş ve üzerindeki katılımcılardan kaynaklandığı, ÖMYTÖ' inde ise 18-20 yaş ile 31 yaş ve üzeri, 21-23 yaş ile 31 yaş ve üzeri, 24-30 yaş ile 31 yaş ve üzeri katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir. Araştırmada 31 yaş ve üzeri ($\bar{x}=4,2709$) katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları 21-23 yaş ($\bar{x}=4,0092$) arasındaki katılımcılardan daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize yaş arttıkça serbest zaman ilgileniminin arttığını gösteriyor. Böyle bir sonucun çıkmasında artan yaş ile bireylerin genç yaşta dünya işlerinden kendilerine yeteri kadar zaman ayıramamaları nedeniyle ilerleyen yaş ile daha çok serbest zamana ihtiyaç duymasından dolayı ilgilenim düzeyleri daha yüksek olduğu söylenebilir. Araştırmada 18-20 yaş ($\bar{x}=2,6850$), 21-23 yaş ($\bar{x}=2,6391$), 24-30 yaş ($\bar{x}=2,9037$) arasındaki katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının aritmetik ortalamaları 31 yaş ve üzeri ($\bar{x}=2,4314$) katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize yaş arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığını gösteriyor. Yaşın ilerlemesi ile bireyler daha çok şey yaşarlar ve bunların sonucunda tecrübe kazanırlar. Genç yaşta kişiler ise daha az tecrübeye sahip olmalarından dolayı karşılaştıkları durumlara yönelik yeterli eleştiriyi yapamayabilirler. Buradan yola çıkarak genç yaşta katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlik mesleğinde yeteri kadar tecrübe kazanamamalarına ve mesleğin zorlu olan kısımlarını yeteri kadar bilmemelerine bağlı olarak tutumlarının yüksek çıktığı söylenebilir. Korkmaz ve Sadık (2011) çalışmasında

yapılan varyans analizi sonucunda öğretmenlerin puanları arasındaki farklılıkların sadece “Mesleki sorumluluk ve ayrımcılık” alt ölçeğinde anlamlı olduğu saptanmıştır. Keser ve diğerleri (2018) yaptığı çalışmada tüketici ilgilenim düzeyi alt boyutlarına ilişkin ilgi-haz, sembolik değer ve hata olasılığı boyutları açısından yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Aydın (2016) yaptığı çalışmasında SZİÖ'nin alt boyutlarına ilişkin yaş değişkeninin SZİÖ alt boyutları üzerindeki temel etkisinin olmadığı, ancak faktörler düzeyinde sadece “önem verme” boyutunda puanların anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Üzüm (2012) çalışmasında ise yaş ve ilgilenim düzeyi arasında paralel bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.14' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyi yapılan spor branşına göre incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman ilgilenim ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında spor branşına göre anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p>0,05$), katılımcıların rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F_{(2-321)}=4,56$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY test istatistiği sonuçlarına göre, bireysel sporla uğraşanlar ile takım sporuyla uğraşanlar arasında ve bireysel sporla uğraşanlar ile hem bireysel hem takım sporuyla uğraşanlardan kaynaklanmaktadır. Araştırmada takım sporuyla uğraşan ($\bar{x}=4,2460$) ve hem bireysel hem takım sporuyla uğraşan ($\bar{x}=4,2284$) katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin aritmetik ortalamaları bireysel sporla uğraşan ($\bar{x}=4,0472$) katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bireysel sporla uğraşan bireyler daha fazla çaba gösterebilmekte veya kendi başına çalışma yapmak zorunda kalabilmektedir. Oysa takım sporlarında birlik beraberlik ruhu daha fazladır. Bireyler sürekli takım halinde çalışma yaparlar ve zorluk anında birbirlerinden daha çok destek alabilirler. Bu nedenlere bağlı olarak rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin bireysel sporla uğraşanlarda daha düşük çıktığı söylenebilir.

Tablo 4.15' te katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri spor yılına göre incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerinin fayda düzeyleri arasında spor yılına göre anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p>0,05$), katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık

bulunmuştur ($F_{(2-321)}=3,04$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY test istatistiği sonuçlarına göre, 10 yıl ve altında spor yılına sahip olanlar ile 22 yıl üzerinde spor yılına sahip olanlardan kaynaklanmaktadır. Araştırmada 10 yıl ve altı ($\bar{x}=2,6818$) spor yılına sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının aritmetik ortalamaları 22 yıl ve üzeri ($\bar{x}=2,4841$) spor yılına sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize spor yılı arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların azaldığını gösteriyor. 10 yıl altında spor yılı olan katılımcılar daha çok üniversitede öğrenim gören öğrencilerdir ve öğretmenlik mesleğine tam olarak ulaşamamışlardır. Bu nedenle mesleğin zorluklarını ve olumsuz yönlerini bilmemelerinden dolayı bu farklılığın ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.16' da katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin günlük serbest zaman sürelerine göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında günlük serbest zaman süresine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada 3 saat ve altı ($\bar{x}= 4,1850$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalaması 4-5 saat ($\bar{x}=4,0818$) ve 6 saat ve üstü ($\bar{x}=4,0523$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize günlük serbest zaman süresi arttıkça serbest zaman ilgileniminin azaldığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyi içinde tespit edilmiştir. Araştırmada 6 saat ve üstü ($\bar{x}=2,7037$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum aritmetik ortalaması 4-5 saat ($\bar{x}=2,5813$) ve 3 saat ve altı ($\bar{x}= 2,5630$) günlük serbest zaman süresine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize günlük serbest zaman süresi arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun arttığını gösteriyor. Günlük serbest zaman sürelerini incelediğimizde katılımcıların %21,9'unun 3 saat ve altı, %40,7'sinin 4-5 saat, %37,3'ünün 6 saat ve üzeri günlük serbest zaman süreleri bulunmaktadır. Yaşartürk (2013) lise ve üniversite öğrencilerinin rekreatif eğilimlerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada günlük serbest zaman saatlerine bakıldığında en yüksek oranı %41,3 ile 4-6 saat olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna yönelik olarak çalışmamız sonucunda ortaya çıkan %40,7'sinin 4-5 saat günlük serbest zaman sürelerini destekler nitelikte olduğunu söyleyebiliriz. Aydın (2016) göre ise araştırma sonuçlarımızın aksine serbest zaman

faaliyetlerinde harcanan süre arttıkça kişilerin ilgilenim düzeylerinin de artacağını, bunun yanında ilgilenim düzeyinin artması ile birlikte sıklık artacak ve ilginin arttığı bir durumda faaliyete yönelik tutumun da artacağı sonucuna ulaşılmıştır. Seras (2017) çalışmasında serbest zaman etkinliklerine ilgilenimin artırılması ile rekreasyonun faydalarından yararlanan katılımcıların başarı düzeylerine de katkı sağlayacağı ve bunda sahip olunan serbest zaman süreleri ile doğrudan ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.17' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin haftalık çalışma saatlerine göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında haftalık çalışma saatine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada 29 saat ve üzeri ($\bar{x}=4,1855$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları 10 saat ve altı ($\bar{x}=4,0301$), 11-19 saat ($\bar{x}=4,0444$) ve 20-28 saat ($\bar{x}=4,1167$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Buda bize haftalık çalışma saatleri arttıkça serbest zaman ilgileniminin arttığını gösteriyor. Araştırmada 10 saat ve altı ($\bar{x}=2,7033$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum aritmetik ortalamaları 11-19 saat ($\bar{x}=2,6023$), 20-28 saat ($\bar{x}=2,6761$) ve 29 saat ve üzeri ($\bar{x}=2,5301$) haftalık çalışma saatine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Buda bize haftalık çalışma saatleri arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri içinde görüldüğü tespit edilmiştir.

Tablo 4.18' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin sınıf seviyelerine göre incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman ilgilenimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında sınıf seviyelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p>0,05$), katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında sınıf seviyelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F_{(3-236)}=3,37$, $p<0,05$). Bu farklılıkların kaynağını belirlemek için yapılan TUKEY test istatistiği sonuçlarına göre, 3. Sınıf ve 4. Sınıfa gidenlerden kaynaklanmaktadır. Araştırmada 4. Sınıfa ($\bar{x}=4,2994$) giden katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin aritmetik

ortalamaları 3. sınıfa ($\bar{x}=4,0255$) giden katılımcılardan daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize sınıf seviyesi arttıkça rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin arttığını gösteriyor. 4. sınıflar mesleğe atılmanın son aşamasında olduğundan ve mesleğin sorumluluklarını daha çok öğrendikleri için bu farklılığın ortaya çıktığı söylenebilir. Erdem ve Anılan (2000) çalışmasında, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınıflarına göre farklılık göstermediği bulunmuştur ve öğrencilerin sınıf seviyeleri yükseldikçe öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde değişmemektedir. Tanrıoğen (1997) çalışması sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bir başka araştırmayı sonuçlandıran Gökçe ve Sezer (2012) çalışmasında öğrencilerin sınıf seviyelerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmamızda çıkan sonuçlardan farklı olarak, Göktaş (2017) göre öğrencilerin mesleğe yönelik tutum puanlarının 1. Sınıfların ortalamasının, 2, 3 ve 4. sınıfların ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının üst sınıflarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4.19' da katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin görev yapılan yere göre incelendiğinde, katılımcıların serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında görev yapılan yere göre anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p>0,05$), katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Araştırmada ilçede ($\bar{x}=49,80$) görev yapan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları merkezde ($\bar{x}=40,91$) görev yapan katılımcılara göre daha yüksek çıktığı görülmüştür. Bu da bize görev yapılan yerin ilçede olması serbest zaman ilgilenimlerinin arttığını gösteriyor. Araştırmada merkezde ($\bar{x}=43,71$) görev yapan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ilçelerde ($\bar{x}=36,93$) görev yapan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize görev yapılan yerin merkezde olması rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin arttığını gösteriyor. Aynı durum öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir. Merkezde görev yapan öğretmenlerin daha çok sosyal aktiviteye katılabilmeleri, yaşam koşullarının daha iyi oluşu ve merkez konumunun avantajlı olması açısından merkezde görev yapanların rekreasyon faaliyetlerinin fayda

düzeylerinin ilçede görev yapanlara göre yüksek olmasının nedeni olarak gösterilebilir. Bu nedenlere bağlı olarak da öğretmenlik mesleğine yönelik tutum da merkezde görev yapan katılımcılarda daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4.20' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin görev unvanına göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında görev unvanına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada yönetici ($\bar{x}= 52,50$) olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları öğretmen ($\bar{x}=41,15$) olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize katılımcıların görevinde yükseldikçe serbest zaman ilgilenimlerin arttığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak da yöneticilerin öğretmenlere göre mesleğinde daha fazla sorumluluğa sahip olması ve işleyişe daha hakim olmasından dolayı serbest zaman ilgilenim, rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunun daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.21' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin medeni duruma göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında medeni duruma göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada evli ($\bar{x}=42,95$) olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları bekar ($\bar{x}=40,04$) olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize evli olan katılımcıların serbest zaman ilgilenimlerinin daha yüksek olduğunu gösteriyor. Evli olan katılımcıların bir ailesi olduğundan dolayı evini geçindirmek, çocuklarına bakmak evin huzurunu sağlamak gibi sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklardan biraz olsun uzaklaşmak isteyen katılımcılar kendilerine zaman ayırabilmek isterler bu nedenlerden dolayı evli olan katılımcıların serbest zaman ilgilenimlerinin daha yüksek çıktığını söyleyebiliriz. Araştırmada bekar ($\bar{x}=47,88$) olan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri aritmetik ortalamaları evli ($\bar{x}=41,51$) olan katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize bekar olan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine

yönelik fayda düzeylerinin daha yüksek olduğunu gösteriyor. Aynı durum öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir. Bekar olan katılımcılar evli olan katılımcılara göre daha az sorumluluğa sahip olabilmektedirler. Bakmak zorunda oldukları bir eşi veya çocukları yoktur. Bu nedenle rekreasyon faaliyetlerine daha çok katılabilmektedirler. Bunun yanında katılımcıların bekar olmaları öğretmenliğe daha fazla yoğunlaşmalarını ve bu alanda kendilerini daha fazla geliştirmelerini sağlamaktadır. Bu gibi nedenlerden dolayı bekar olan katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları evli olan katılımcılara göre yüksek olduğu söylenebilir. Aydın (2016), çalışmasında medeni durumun serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yapılan başka bir çalışmada katılımcıların medeni durumuna göre mesleğine yönelik tutumlarında farklılık bulunmamıştır (Türkeli, 2017).

Tablo 4.22' de katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin pedagojik formasyon durumuna göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında pedagojik formasyon durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada pedagojik formasyon almayan ($\bar{x}=43,43$) katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik ortalamaları pedagojik formasyon alan ($\bar{x}=41,80$) katılımcılara göre daha yüksek çıktığını gösteriyor. Bu da bize pedagojik formasyon almayan katılımcıların serbest zaman ilgilenimlerinin daha fazla olduğunu gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri içinde tespit edilmiştir. Araştırmada pedagojik formasyon alan ($\bar{x}=44,72$) katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik aritmetik ortalamaları pedagojik formasyon almayan ($\bar{x}=39,54$) katılımcılara göre yüksek çıktığını gösteriyor.

Tablo 4.23' te katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeylerinin mesleki kıdem yılına göre incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, serbest zaman ilgilenimleri ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında mesleki kıdem yılına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmada 25 yıl ve üzeri ($\bar{x}=56,20$) mesleki kıdem yılına sahip olan katılımcıların serbest zaman ilgilenim aritmetik

ortalaması 3-13 yıl ($\bar{x}=40,05$) ve 14-24 yıl ($\bar{x}=41,39$) mesleki kıdemine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu da bize mesleki kıdem arttıkça serbest zaman ilgilenimin arttığını gösteriyor. Aynı durum rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum içinde tespit edilmiştir. Sadık ve Korkmaz (2011) araştırmasında mesleki kıdem yılı fazla olan katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucunu bulmuşlardır.

5.2. Sonuçlar

Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada; görev yapılan yer, görev unvanı, mesleki kıdem, cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf düzeyi, aktif olarak yapılan spor branşı, spor yılı, günlük serbest zaman süresi, pedagojik formasyon durumu ve haftalık çalışma saati olmak üzere 12 tane demografik bilgiye yönelik farklılık olup olmadığı incelenmiş bunun sonucunda yaş, aktif spor branşı, spor yılı, sınıf düzeyi ve görev yapılan yere göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının serbest zaman ilgilenim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının SZİÖ ile RFÖ arasında orta düzeyde pozitif yönde, SZİÖ ile ÖMYTÖ arasında zayıf düzeyde negatif yönde, RFÖ ile ÖMYTÖ arasında zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının serbest zaman ilgilenimleri arttıkça rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri de paralel olarak artış olacaktır veya beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının serbest zaman ilgilenimleri azaldığında rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri de paralel olarak azalma olacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arttıkça serbest zaman ilgilenimi azalacaktır veya beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları azaldıkça serbest zaman ilgilenimleri artacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arttıkça rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri azalacaktır veya beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine

yönelik tutumları azaldığında rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri artacaktır. Yaş durumlarına göre serbest zaman ilgilenimleri arasında ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor branşına göre rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor yılına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının sınıf seviyelerine göre rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev yaptıkları ilçeye göre rekreasyon faaliyetlerinin faydaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

5.3. Öneriler

Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik yapılan bu çalışma neticesinde, literatüre katkıda bulunacağı düşünülen öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ İnsanların olduğu her yerde rekreasyon faaliyetlerinin çeşitliliği ve insanların rekreasyon faaliyetlerine katılma düzeyleri artırılarak kişilerin ilgilenim ve rekreasyonel faaliyetlerindeki fayda düzeyleri artırılabilir.
- ✓ Bu çalışma farklı branşlara sahip öğretmen ve öğretmen adaylarına uygulanıp karşılaştırmalar yapılabilir.
- ✓ Bu çalışma farklı illerdeki örneklem gruplarına uygulatılıp karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, H., Yaşartürk, F., Türkmen, M., Karataş, İ. ve Zorba, E. (2018). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman motivasyonlarının mutluluk düzeyi üzerine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1086-1096.
- Aracı, H. (2006) *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Aracı, H. ve Aracı, Ş. (2014). *Spor bilimleri öğretimi*. Ankara
- Ardahan, F. (Ed.) (2016). *Her yönüyle rekreasyon*. Ankara: Detay
- Arslan, F.M., Bakır, N. O. (2010). Tüketicilerin İlgilenim Düzeylerine Göre Alışveriş Merkezlerini Tercih Etme Nedenleri Ve Sadakate Etkisi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 28, 1, 227-259.
- Arslan, S. (2010). *Yetişkin kent halkının belediyelerin serbest zaman eğitimi ile rekreasyon etkinliklerinin sunumuna ve yaşam kalitesine etkisine ilişkin görüşleri. (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği)* Doktora tezi, Ankara Üniveristesi, Ankara.
- Atayman, V. (2012). Boş/serbest zaman. 16 Temmuz 2018. <https://www.evrensel.net/haber/44909/bosserbest-zaman>
- Aydın, İ. (2016). *Fitnes katılımcılarının rekreasyonel etkinliklere yönelik ilgilenim ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294
- Baykoçak, C. (2002). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları ve tükenmişlik düzeyleri (Bursa İli Uygulaması)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya

- Canakay, E. U. (2006). Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Çakır, Ö., Erkuş, A., ve Kılıç, F. (2004). Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2 (1), 36- 47.
- Çakır, V. (2006). *Reklam ve marka tutumu*. Konya: Tablet Kitapevi.
- Çakır, V. (2007). Tüketici ilgilenimini ölçmek: *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4, 163-180.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması) *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, 28-37
- Demirhan, G., Çoşukun, H. ve Altay, F. (2002). Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27(123), 35 – 41.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Başkent Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi*, 153, 34, 165- 167.
- Elden, M. (2009). *Reklam ve reklamcılık*. İstanbul: Say Yayınları.
- Erdem, A. (2010). *Televizyon reklamlarının marka tutumuna etkisi*. Konya: Eğitim Kitapevi, Eğitim Akademi Yayınları.
- Erdem, A. R. ve Anılan, H. (2000). PAÜ eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (özel sayı), 144-148.
- Eskiler, E. ve Karakaş, G. (2017). Sakarya üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman ilgilenimleri ile davranışsal niyetleri arasındaki ilişkilerinin incelenmesi, *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 11, 10-24.

- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. (2000). How to design and evaluate research in education (4th ed.). NY: McGraw-Hill.
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 1-23.
- Göktaş, Z. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10, 51, 1288- 1295.
- Güneş, Z. (2013). Spor ve beslenme. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Güneş, Z. (2013). *Spor ve beslenme*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi-örnek animasyon uygulamaları*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2009). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve spor'da özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve Animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- [Http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelime_sec=39029](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelime_sec=39029)
- İnal, A.N. (2015). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Yayınları
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum algı iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- İpek C. ve Bayraktar, Ş. (2004). Aday öğretmenlerin fen bilimleri ve sosyal bilimlere bakışları. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1, 1, 35-50.
- Jensen, C. Ve Naylor, J. (1999). Opportunities in recreation and leisure careers. USA: Comtemporary Publishing Company.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi

- Kandemir, D., Atakan S.S., Demirci, C. (2013). İlgilenim kavramı ve Türkçe ilgilenim ölçeklerinin değerlendirilmesi: Tüketici ilgilenimi, sürekli ilgilenim ve satın alma kararı ilgilenimi. *İktisat İşletme ve Finans*, 28(330), 21-48.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 70-97.
- Karagöz, Y. (2014). SPSS 21,1 *Uygulamalı biyoistatistik*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Karaküçük, S., Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Keser, E., Aslan, D. Ve Demir, İ. (2018). Otomotiv sektöründe tüketici ilgileniminin incelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 229-257.
- Korkmaz, G. ve Sadık, F. (2011). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 121-138.
- MEB (2018). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara
- Mirzeoğlu, N. (2003). *Spor bilimlerine giriş*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Mitchell, A. A. (1979), "Involvement: A Potentially Important Mediator of Consumer Behavior," in W. Wilkie ed., *Advances in Consumer Research*, Vol. 6, Ann Arbor: Association for Consumer Research, 191-196.
- Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: MediaCat Yayınları.
- Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: Mediacat Kitapları.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve*

Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice], 16(2), 253-275.

Özen, Y. ve Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *KKEFDI/OKKEF*, 15.

Sabancı, G. (2016), *Öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya

Sadık, F. Ve Korkmaz, G. (2011). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (1), 121-138.

Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi *Mart 2004*, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Semerci N. ve Semerci Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 1, 137-146.

Serarslan, M. Z. ve Müslüm, B. (1988), Turizm pazarlamasında sporun yeri ve Türkiye açısından değerlemesi”, pazarlama dünyası. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi* , 9, 28-30

Sunay, H. (2009). *Spor yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Sunay, H. (2016). *Spor yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Şeras, H. (2017). *Gıda tarım ve hayvancılık bakanlığı çalışanlarının katıldıkları serbest zaman etkinliklerinden tatmin olma ve algılanan özgürlük düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Şimşek, A., Eroğlu, Ö. (2013). *Davranış bilimleri*. Konya: Eğitim Kitapevi.

Şimşek, M. Ş., Çelik, A., Soysal, A. (2009). *Zaman yönetimi ve yönetsel zamanda etkinlik*. Ankara Gazi Kitapevi.

Şimşek, Ş., Akgemci, T. Ve Çelik, A. (2011). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Gazi Kitapevi.

- Tanrıöğen, A. (1997). Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *PAÜ. Eğitim Dergisi*, 3, 55-58.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Tel M. ve B. Köksalan,(2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi (Doğu Anadolu Örneği) *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 18, 1 262.
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*, (1982-2011). Ankara: TDK Yayını.
- Türkeli, A., Hazar, Z., Demir, G.T. ve Namlı, S. (2017). Beden eğitimi ve spor alanında pedagojik formasyon alan öğrencilerin öğretmen özyeterlikleri ile mesleğe yönelik tutumlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (İÜBESBD)*, 4(3), 01-11.
- Ulus, Y. (2016). İlgilenim. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 12, 45, 569-586.
- Ustaahmetoğlu, E. (2015). *Tüketici satın alma karar türleri ve ilgilenim*. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. Erzurum.
- Üstüner, M. (2006). *Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 45, 109-127.
- Üzüm, T. (2012). *Seçmen bağlılığını etkileyen unsurların incelenmesi*. Yüksek lisans Tezi, Karatekin Üniversitesi, Çankırı.
- Yamaner, F. (2014). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*. Bursa: Ekin Basım Yayın
- Yanık, M., Çamlıyer, H. (2013). Ortaöğretimde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 691-705.
- Yaşartürk, F. (2013). *Lise ve üniversite öğrencilerinin rekreatif eğilimlerinin belirlenmesi (Bartın İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yaşartürk, F. (2016). *Elit düzeydeki sporcuların rekreatif etkinlik tercihlerinde tutum, sıkılma algısı ile yaşam doyumlarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Yetim, A.A. (2015). *Sosyoloji ve spor*. Ankara: Berikan Yayınevi

Yılmaz, S. (2004). Serçeme vadisinin rekreasyonel kullanım potansiyelinin belirlenmesi. *Ekoloji Çevre Dergisi*, 13 (51): 1-6.

EKLER

Ek 1: Kişisel Bilgi Formu

<p>Bu çalışmanın amacı, Bartın ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını, serbest zaman ilgilenimlerini ve rekreasyonun faydaları arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir. İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.</p>	
Görev Yapılan Yer:	
Görev Unvanı:	
Mesleki Kıdemi:	

GENEL KİŞİSEL SORULAR

Cinsiyeti:	Erkek ( ) Kadın ( )
Yaşı:	
Medeni Durumu:	Evli ( ) Bekar ( )
Sınıfınız:	1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( )
Aktif Olarak Yaptığınız Spor Branşı (Varsa):	
Spor Yılı (Ne Kadar Süredir Spor Yapıyorsunuz?):	
Günlük Serbest Zaman Süreniz Nedir? (Saat):	
Pedagojik Formasyon Alıp Almadığı:	Aldım ( ) Almadım ( )
Haftalık Çalışma Süreniz Nedir? (Saat) :	

Ek 2: Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği

SERBEST ZAMAN İLGİLENİM ÖLÇEĞİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Bu bölümde mesleğinize yönelik serbest zaman ilgileniminizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Tamamen Katılıyorum, seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.					
1. Beden eğitimi ve spor, hayatımda merkezi bir role sahiptir.	1	2	3	4	5
2. Yaşamımın büyük bir bölümünün beden eğitimi ve spor etrafında şekillendiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
3. Kendimi beden eğitimi ve spor ile ilgili imgelerle özdeşleştiriyorum.	1	2	3	4	5
4. Beden eğitimi ve spor yerine başka bir serbest zaman etkinliği tercih edecek olursam, bunu çok ciddi bir şekilde yeniden düşünmem gerekir.	1	2	3	4	5
5. Beden eğitimi ve spor, yaptığım en eğlenceli şeylerden birisidir.	1	2	3	4	5
6. Arkadaşlarımla beden eğitimi ve spor konusunda konuşmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
7. Beden eğitimi ve spor ile ilgilendiğim zaman nasıl görüdüğüm ve davrandığımla ilgilenmek zorunda kalmıyorum.	1	2	3	4	5
8. Beden eğitimi ve spor ile ilgilenmek, kim olduğum ile ilgili çok şey söyler.	1	2	3	4	5
9. Beden eğitimi ve spor, benim için çok önemlidir.	1	2	3	4	5
10. Beden eğitimi ve spor ile ilgilendiğim zaman gerçekten kendim gibi olabiliyorum.	1	2	3	4	5
11. Arkadaşlarımdan çoğu beden eğitimi ve spor ile bir şekilde ilgilidir.	1	2	3	4	5
12. Beden eğitimi ve spor, yaptığım en tatmin edici şeylerden birisidir.	1	2	3	4	5
13. Birini beden eğitimi ve spor ile ilgilenirken gördüğünüzde o kişi hakkında birçok şey söyleyebilirsiniz.	1	2	3	4	5
14. Beden eğitimi ve spor ile ilgilenmek, bana arkadaşlarımla bir arada olma fırsatı sağlar.	1	2	3	4	5
15. Beden eğitimi ve spor ile ilgilenirken, insanlar onların beni görmesini istediğim şekilde görür.	1	2	3	4	5

Ek 3: Rekreasyon Fayda Ölçeği

REKREASYON FAYDA ÖLÇEĞİ Bu bölümde rekreasyonel faaliyetlerin yararlarını öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Tamamen Katılıyorum , seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin fiziksel sağlığını geliştirebilir.	1	2	3	4	5
2. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin hastalıklardan korunmalarını sağlayabilirler.	1	2	3	4	5
3. Rekreasyonel aktiviteler vücut formunun iyi olarak (bozulmadan) sürdürülmesine yardım edebilir.	1	2	3	4	5
4. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin vücut gelişimine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
5. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin enerjilerini açığa çıkarmalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
6. Rekreasyonel aktiviteler kişinin uyku kalitesini iyileştirebilir/artırabilir.	1	2	3	4	5
7. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin gündelik işlerindeki uyuşukluktan kurtulmalarına ve enerjilerini yenilemelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
8. Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylerin zihinsel sıkıntılarından kurtularak rahatlamalarına yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
9. Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylere hoş bir ruh hali sağlayabilir.	1	2	3	4	5
10. Bireyler rekreasyonel aktivitelere katılarak yeteneklerinin farkına varabilirler.	1	2	3	4	5
11. Rekreasyonel aktivitelere katılım bireylerin potansiyel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olabilirler.	1	2	3	4	5
12. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin, yaşamlarından ve işlerinden daha fazla zevk almalarına yardımcı olabilirler.	1	2	3	4	5
13. Rekreasyonel aktiviteler vasıtasıyla bireyler, sorunlarıyla baş edebilmek için aktif kişilik geliştirebilirler.	1	2	3	4	5
14. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin bağımsız kişilik geliştirmelerine yardımcı olabilirler.	1	2	3	4	5
15. Rekreasyonel aktiviteler vasıtasıyla, yeni deneyim ve bilgiler kazanılabilir.	1	2	3	4	5
16. Rekreasyonel aktiviteler bireyin arkadaşları ile olan ilişkilerini geliştirebilir.	1	2	3	4	5
17. Rekreasyonel aktiviteler aile uyumunu artırabilir.	1	2	3	4	5
18. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin iş birliği/ takım çalışması kurmalarına yardımcı olabilirler.	1	2	3	4	5
19. Rekreasyonel aktiviteler bireylerin sosyal ilişkilerini geliştirmelerine ve yeni arkadaş edinmelerine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5
20. Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların güvenini kazanabilir.	1	2	3	4	5
21. Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların desteğini kazanabilir.	1	2	3	4	5
22. Rekreasyonel aktivitelere katılan birey, diğer katılımcıların farklı duygularını anlayabilir.	1	2	3	4	5
23. Rekreasyonel aktivitelere katılımı birey, düşünce ve fikirlerini diğer katılımcılarla rahatça paylaşabilir.	1	2	3	4	5
24. Rekreasyonel aktiviteler bireyin ailesi ile olan ilişkilerin gelişimine yardımcı olabilir.	1	2	3	4	5

Ek 4: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ					
Bu bölümde mesleğinize yönelik tutumlarınızı öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1- Tamamen Katılıyorum, 2- Çoğunlukla Katılıyorum, 3- Orta Düzeyde Katılıyorum, 4- Kısmen Katılıyorum, 5- Hiç Katılmıyorum , seçeneklerinden birini tik (X) koyarak cevaplandırınız.					
	Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.	1	2	3	4	5
2. Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor.	1	2	3	4	5
3. Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.	1	2	3	4	5
4. Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim.	1	2	3	4	5
5. Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
6. Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
7. Öğretmenliğin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
8. Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum.	1	2	3	4	5
9. Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.	1	2	3	4	5
10. Öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.	1	2	3	4	5
11. Öğretmenlik mesleğinde karşılaşılabileceğim zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	1	2	3	4	5
12. Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.	1	2	3	4	5
13. Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.	1	2	3	4	5
14. Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.	1	2	3	4	5
15. Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
16. Öğretmenliğin bir şeyler üretip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
17. Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.	1	2	3	4	5
18. İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.	1	2	3	4	5
19. Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım.	1	2	3	4	5
20. Öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutuyor.	1	2	3	4	5
21. Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem.	1	2	3	4	5
22. Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23. Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.	1	2	3	4	5
24. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.	1	2	3	4	5
25. Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5
26. Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında tartışır, konuşurum.	1	2	3	4	5
27. Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
28. Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracığına inanıyorum.	1	2	3	4	5
29. Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını bilerek ve isteyerek seçtim.	1	2	3	4	5
30. Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaşatmasından endişe duyuyorum.	1	2	3	4	5
31. Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön	1	2	3	4	5

vermeyi gurur verici buluyorum.					
32. Eğitim, öğrenme, öğretme, öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam.	1	2	3	4	5
33. Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerin verileceğine inanıyorum.	1	2	3	4	5
34. Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.	1	2	3	4	5

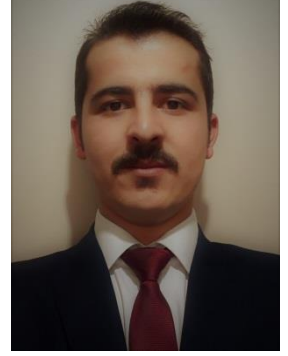
ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Gökhan KOCAER

Doğum Yeri: Bartın

Doğum Tarihi: 10.03.1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü - Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı/Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi (Tezli)

İş deneyimi

Stajlar: 2015- Çaydüzü İlkokulu/ Bartın, 2016- Gazi İlkokulu/ Bartın

İletişim

E-posta Adresi: koca-er74@hotmail.com

Tarih: 16.01.2019